

Roma awuye

Wore ne Pɔɔl a kyoreε bo kyonwe Roma man-nɔ Kristoo awuye-o

¹ Mo, Pɔɔl, ne n gye Kristoo keyaafɔre ne Wuribware a tee mo feye m bo kii mɔ ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ ɔko na η nya tɔwe mɔ asen timaa-o e gye ne mo e kyoreε wore mo mo e kyonwe mone ne mone gye Wuribware asese ne mone te Roma man-nɔ-ɔ.

²⁻³ To, asen amɔ ne baa kyoreε-ɔ ye ane nyanpe Yeesuu Kristoo gye sese dimaadi nee, ne ɔ be lee Wuribware se ba. Ketɔ ne ane a bo ηu feye ɔ gye sese dimaadi-o e gye feye bamɔ a kowe mɔ lee Owure Deefid a kenana-ɔ-rɔ. ⁴ Amaa kpa ko mɔ se-ɔ, ketɔ ne ke e kaapo feye ɔ gye Wuribware mɔ gyi-o e gye feye Wuribware a kufwiɛ timaa-o a ba Wuribware keyaalen bo kyinɛi mɔ lee lowi-ro. ⁵ Kristoo mɔ deε ne mo a moɛ fo feye Wuribware e tee mo gbaa ooo, ne ɔ sa ne Kristoo a tee mo feye m bo kii mɔ ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ ɔko. Oo lee mo ne feye Kristoo kenya-re-rɔ m bo tee asese lee nde se awuye-o ase, na bo bo kɔre mɔ gyi gya mɔ kan-rɔ asen se. ⁶ Mone ne mone te Roma man-nɔ mfen-ɔ gbaa tii bamɔ ne Wuribware a tee feye bo bo kii Yeesuu Kristoo asese-ɔ se.

⁷ Wuribware e kpa mone asen, ne ɔ tee mone na mon' nya kii mɔ fɔnfɔn asese. Mo e kore kebwarekore nee feye ane se Wuribware na ane nyanpe Yeesuu Kristoo yure mone na bo sa mone kayeyuri.

Anẹj ne Pɔal a kore kebwarekore feye Wuribware sa mɔ kpa na ɔ yɔ Roma nya ya tɔwe asenj timaa-o

⁸ Ketɔ ne ke gye ɲkpeɛ-ɔ e gye feye, mone Roma awuye si, mɔ e sa Wuribware anse Yeesuu Kristoo kenya-re-ɔ, a lee feye kaye-ɔ asese peee e tɔwe anẹj ne mone a kɔre Kristoo gyi-o asenj. ⁹ N de mɔ kakponɔ peee mɔ i sunj mɔ e sa Wuribware, na mɔ e tɔwe Wuribware mɔ gyi-o kuɲu si asenj timaa. Wuribware gbaa nyi feye a gye kasentij feye sanj kema ne mɔ e kore kebwarekore-ɔ, mɔ i nyinjɪ mone se. ¹⁰ Mɔ e kore Wuribware ne feye mɔ ya sure si, ɲkee fɛraa ɔ sa mɔ kpa a ɲ nya taare bɔ ka mone kanɔ. ¹¹ Bɔ lee feye mɔ e yorɔwe kebonjɪ mone, na ɲ nya sa a mon' nya nyure ne ɲ ya lee Wuribware a kufwiɲe timaa-o ase-ɔ ɲkɔ. Na a nya sa a mon' nya keyaalenj mone kokɔregyi-o-ro. ¹² Ketɔ ne mɔ e tɔwe-ɔ e gye feye mɔ kokɔregyi-o e waa mone wɔre, na mone mɔ mone kemo-ɔ mɔ waa mɔ wɔre anẹj deɛ.

¹³ Mɔ kosobee-ana, mɔ e kpa a mon' ɲu feye mɔ a kra keboka mone kanɔ kyee. Amaa bɔ fɔ haree mbeyɔmɔ gbaa kotɔko sanj ki tii mɔ kpa. Mɔ e kpa ne feye n sa a mone bokɔ gbaa kii Kristoo awuye kasentij feye anẹj ne mɔ a sa ne asese ne bɔ monj gye Yudaa awuye feye mone-ɔ bokɔ gbaa a kii-o. ¹⁴ A lee feye Wuribware a taa bɔ dɔɲɲɔ mɔ se feye n tɔwe asenj timaa-o gywii asese peee. Haree bamɔ ne ba sa mone aye-ɔ-ɔ, beee ba sa senja banban ooo, beee bɔ nyi wɔre, beee bɔ monj nyi ooo, a tiri feye n tɔwe gywii bamɔ. ¹⁵ M fɛraa mɔ e yorɔwe bweetɔ feye m bɔ tɔwe asenj timaa-o gywii mone gbaa mone ne mone te Roma man-nɔ-ɔ.

16 A moŋ de mo ipeere feyε η yere tawe asen timaa bo lee Kristoo kuŋu si, a lee feyε, mo ya tawe, ne asese ya kore Kristoo gyi, Wuribware e morowe bamo. Yudaa awuye-o ya gye ηkpeε nu amo. Ne bamo ne bo moŋ gye Yudaa awuye-o a gya se. 17 A sen timaa ma e kaapo anen ne Wuribware e sa a asese kii asese timaa mo ase-o nee. O tee bamo asese timaa mo akato-ro san ne ba gye ηkpeε a bo bo kii Kristoo awuye-o. Na bamo a maa se ba kore mo ba gyi-o, o tee bamo asese timaa bo fo bamo ηkpa keε. Feyε anen ne baa kyoreε waa abwaresen wore-o-ro-o,

“Okō ne o kore Wuribware gyi-o e nya ηkpa,
a lee feyε Wuribware e tee mo feyε sese
timaa.”*

Asese peεε a waa boye

18 Abwaresen-o deε bee a kaapo anen ne Wuribware, mo ne o bo soso-o, duŋ a fwii eboye awaapo peεε na aborokonepo peεε ne bo de ekpa boye ba tii bokō kebonu kasentiŋ-o kpa-o se. 19 A moŋ gye feyε bo moŋ nyi Wuribware a kasentiŋ-o nee. A lee feyε Wuribware a kyō lee kamō bo kaapo bamo. 20 Ne bo bee bo moŋ de ketō ne ba yere se na bo bo tawe feyε bo moŋ nyi anen ne o du-o. A lee feyε, bamo a moŋ taare ηu Wuribware fonfon gbaa ooo, haree lee san ne Wuribware a twee kaye-o, baa ηu ato peεε ne o waa, ne a kaapo anen ne o du-o, na mo keyaalen dabe ne ke bo-ro bo yo nsu peεε-o.

* 1:17 Habakok 2.4.

21 Lēe san̄-ɔ, bamo a nyi Wuribware-ɔ gbaa ooo, bo maa bu mō kedabe. Ne bo bee bo maa sa mō an̄se. Ne ηkee bamo m̄fere mōn̄ lēe waa kyekyee, ne bo mōn̄ lēe ba taare nu kasent̄in̄-o kaase. 22 Bo ye bo nyi asen̄ nee, amaa bamo mō bo mōn̄ lēe bo de m̄fere nee. 23 Ne baa yowe kusun̄ Wuribware ne ɔ bo-rɔ nsu p̄ere-ɔ na mō kedabe. Ne ηkee ba sun̄ atet̄amōn̄ta ne bamo f̄anf̄an̄ a waa, ne a du feye sese beee kabogyii beee kabɔ-ɔ. Amo-ɔ p̄ere gye atɔ wuse nee.

24 Bamo a du anen̄-ɔ se-ɔ, Wuribware a yowe bamo asen̄ sa bamo. Amose-ɔ mbeyomō bo gya bamo f̄anf̄an̄ nyorowe boye se nee, ne ba waa abee apeeresen̄. 25 Ne baa yowe kusun̄ Wuribware ne ɔ gye kasent̄in̄ wuye-o, ne baa kore kayeba gyi. Kayeba amo e gye feye bo sun̄ atɔ ne Wuribware a twee-ɔ yowe Wuribware ne ɔ twee amo-ɔ. Weete a tiri feye otweepo-ɔ nya nkyorɔ ndɔɔ na nsu p̄ere. Ameye.

26-27 M bee mo e t̄owe-rɔ feye, bamo a waa anen̄-ɔ se-ɔ, Wuribware a yowe bamo asen̄ sa bamo. Amose-ɔ mbeyomō nyorowe ne n de ipeere-o dooo si ne bo gya. A de kpa feye anyare kpa akyee, na akyee mō kpa anyare. Amaa asese mō f̄eraa, ba waa apeeresen̄. Bamo akyee-ɔ e yorowe abee bweetɔ, ne anyare-ɔ mō du anen̄ dee, haree gbaa anyare na mō kosobe anyare i di feye okyee na anyare-ɔ. Wuribware i gyiiri bamo kesebɔ bo lee anen̄ a eb̄oye amo se.

28 M bee mo e t̄owe-rɔ a n gywii mon̄e feye bo lee anen̄ ne ba kine kusure si feye a bware feye bo ηu Wuribware a kasent̄in̄-o si-o, Wuribware a yowe bamo asen̄ sa bamo. Ne bo lee anen̄

se-ɔ, bɔ mɔŋ de mfɛɛrɛ timaa, nɛ ba waa atɔ nɛ a mɔŋ bɔ dan-ɔ. ²⁹ Nɛ ba waa borokɔɔnɛ na ɛbɔyɛ ɛwɔrɛsɛ ɛwɔrɛsɛ, nɛ bɔ de nyasɛpɛɛ. Nɛ ba ka abɛɛ kɔkwɛɛ. Nɛ ba mɔɔ abɛɛ. Nɛ ba kpa ɛkɔ. Nɛ bɔ de ayɛba na kikisi. ³⁰ Nɛ bɔ de kasɛŋgyi na ba tɔwɛ bamɔ bɛɛkɔ-ana kunɔ si asɛŋ bɔyɛ, nɛ hareɛ gbaa ba kisi Wuribware asɛŋ. Nɛ ba fɛɛra bamɔ bɛɛkɔ-ana, nɛ ba kaapɔ bamɔ ɛyɛɛ, nɛ ba kyɔrɔ bamɔ ɛyɛɛ. Na ba fa mfɛɛrɛ saŋ kɛmaa na bɔ kɛɛ ɛbɔyɛ nɛ ba nya a bɔ waa bɔ tii ɛdɛdaa-ɔ se-ɔ. Nɛ bɔ bɛɛ bɔ maa bu bamɔ akowɛpɔ. ³¹ Bɔ mɔŋ lɛɛ bɔ nyi ketɔ nɛ ki bware-o. Bamɔ ya tɔwɛ asɛŋ, amɔ ba bɛɛ lanɲɛ kanɔ. Bɔ maa kpa ɔkɔ asɛŋ, nɛ ba kine kɛnyarɛ kigyi, nɛ bɔ maa su ɔkɛmaa sɛ. ³² Hareɛ bamɔ a nyi feyɛ Wuribware a mbraa-ɔ yɛ bamɔ nɛ ba waa anɛŋ-ɔ bware feyɛ bɔ mɔɔ bamɔ-ɔ gbaa ooo, bɔ saŋ bɔ maa sɛ ba waa ɛbɔyɛ amɔ, na bɔ yɛrɛ bɔkɔ nɛ bamɔ gbaa ba waa anɛŋ-ɔ-rɔ.

2

Wuribware i gyi asɛsɛ asɛŋ nɛɛnɛɛ

¹ Amɔ a gye anɛŋ-ɔ se-ɔ, ɛmɛnɛ sɛ nɛ fɔ i bu fɔ bɛɛkɔ kɛpɔ? Fɔ nɛ fɔ a ba fɔ ɛyɛɛ bɔ waa ɔsɛŋgyipɔ fɔ i bu fɔ bɛɛkɔ kɛpɔ-ɔ gbaa a gyi kɛpɔ, a lɛɛ feyɛ atɔ nɛ fɔ bɛɛkɔ-ɔ ɛ waa-ɔ dɛɛ nɛ fɔ gbaa fɔ ɛ waa. ² Anɛ nyi feyɛ Wuribware fɛraa, kasɛŋtiŋ a ɛkpa-ɔ sɛ nɛ ɔ gya o gyi bamɔ nɛ ba waa anɛŋ a atɔ-ɔ asɛŋ nɛɛnɛɛ. ³ Amaa fɔ sɛsɛ dimaadi wɔrɛ ya gyi asɛsɛ nɛ ba waa anɛŋ a atɔ-ɔ asɛŋ, na fɔ fɔŋfɔŋ mɔ ɛ waa anɛŋ a atɔ-ɔ, amɔ fɔ ɛ fa feyɛ Wuribware maa gyi fɔ asɛŋ aaa? ⁴ Bɛɛɛ ŋkɔ fɔ ɛ fa feyɛ Wuribware a kedamenanɲɛ-ɔ mɔŋ gye sɛyɛ nɛɛ ɛɛɛ? Amɔ fɔ maa

bu aneḡ ne Wuribware a nyite fo-ɔ nee eee? Ketɔ se ne Wuribware e waa kedamenanɛ-ɔ e gye feye ɔ kpa a fo nu fo eyee nee, na fo lee fo ebaye-ro.

⁵ Amaa fo i de kesebɔrɔleḡ, ne fo e moḡ kyuwowi fo mfere, amo feraa fo nyi feye fo a waa fo eyee siraa fo gywii kake ne mɔ kaduḡfwii-o e lee kawu, na ɔ bo gyi asese asen kasenḡin si, na o gyiiri bamo kesebɔ-ɔ nee.

⁶ Kake nsi amɔ-ɔ, “Ketɔ ne okemaa e waa-ɔ, kemɔ ne Wuribware e ba a ɔ bo ka mɔ kɔkɔ.”*

⁷ Bokɔ ne ba gyi kanyite, ne bo maa se ba waa itimaa, ba deere Wuribware feye mɔ e gye ne ɔ sa bamo kedabe na kenya-re-ɔ e nya nkpa na kukyure ne a moḡ de kee-ɔ a bo lee mɔ ase. Aneḡ a asese mɔ ne Wuribware e sa aneḡ a nkpa na kukyure-o.

⁸ Amaa bokɔ feraa de nyasepee, ne ba kine kowaa ketɔ ne ki bware-o, ne ba waa ebaye. Wuribware duḡ i fwii bamo se. ⁹ ɔ baa bamo ne ba waa ebaye-ɔ asen na bamo nkponɔ-ro nyera bamo. Mɔ fɔḡfɔḡ asese Yudaa awuye-o ne o gyiiri kesebɔ pwee na ɔ dee gyiiri bamo ne bo moḡ gye Yudaa awuye-o lee. ¹⁰ Amaa ɔ sa okemaa ne ɔ waa itimaa-o kedabe na kenya-re na kayeyuri. Yudaa awuye-o ne ɔ sa pwee na ɔ dee sa bamo ne bo moḡ gye Yudaa awuye-o. ¹¹ A lee feye Wuribware feraa, ɔ maa gyi asen kekpa se.

¹² Bamɔ ne Wuribware moḡ sa bamo mɔ mbraa-ɔ, ne ba waa ebaye-ɔ, Wuribware i lee bamo a ɔ lee mɔ ase. Amaa n gye mbraa amɔ ne Wuribware e ba a ɔ bo gyi bamo asen na o bu

* **2:6** Kiliḡ 62.12; Anase na akpare 24.12.

bamō keṗo. Amaa Yudaa awuye ne Wuribware a sa bamō mō mbraa-ᵋ mō, ne ba waa bōye-ᵋ feraa, mbraa amō ne ɔ ba a ɔ bō gyi bamō asen na o bu bamō keṗo. ¹³ N gye bamō ne ba ba eṣebō kpaṅkpaṅ a bō bō nu mō mbraa-ᵋ asen-ᵋ ne Wuribware e tee feye asese timaa. Amaa bamō ne bō gya mbraa-ᵋ se-ᵋ ne ɔ tee feye bō gye asese timaa. ¹⁴ Nde se awuye-o moṅ de Yudaa awuye a mbraa-ᵋ. Amaa ne bamō mfeere ya sa bamō feye bō waa ketō ne Yudaa awuye a mbraa-ᵋ ye a bware-o, amō feraa, haree bamō a moṅ nyi Yudaa awuye a mbraa-ᵋ gbaa ooo, ketō e kaapo ne feye mbraa amō asen bō bamō aṅu-ro. ¹⁵ Aneṅ a asese-ᵋ kakyena-ro e kaapo ne feye Wuribware a kyore ketō ne Yudaa awuye a mbraa-ᵋ a tōwe feye bō waa-ᵋ bō waa bamō aṅu-ro. Ne a sa ne saṅ kō bamō mfeere-ro a du bamō feye, “Mone a waa neenee.” Saṅ kō mō ne ṅ kaapo bamō feye, “Mone a waa eboye.” ¹⁶ Amose-ᵋ, aneṅ de ne asen timaa ne mō e tōwe-ᵋ e kaapo feye ketō e waa kake nsi ne Wuribware e boro Yeesuu Kristoo si na ɔ bō gyi ketō ne ke bō asese peee mfeere-ro-ᵋ asen nee.

Aneṅ ne Yudaa awuye-o e fō bamō fᵋṅfᵋṅ mbraa-ᵋ

¹⁷ Amaa fō ne fō e tee fō eyee feye Yudaanyi kasentiṅ-o feraa nyi feye fō ya gya Wuribware a mbraa-ᵋ se, ɔ tee fō feye sese timaa. Na fō e kaapo fō eyee feye fō gye Wuribware sese nee. ¹⁸ Fō nyi ketō ne ke e pre Wuribware-ᵋ, ne mō mbraa-ᵋ e kaapo fō ne fō i lee ketō ne ki bware-o. ¹⁹ Fō ye fō gye tenapo kayii-ro krapo nee, ne fō gye bamō ne bō te kibugyii-ro-o fetiri. ²⁰ Ne fō ye fō gye bamō ne bō moṅ nyi seye-ᵋ agyenṅkpepo, ne fō gye

nyaagyi ɔkaapopo, ne fɔ ye kanyiasen na kasentɔn bo mone mbraa ne mone a nya lee Wuribware ase-ɔ-ro. ²¹ To, fɔ a ye fɔ nyi kemo ne ki bware, ne fɔ gye boko agyenkreepo na ɔkaapopo-ɔ, nto se ne fɔ maa kaapo fɔ eyee ato timaa? Fɔ a ye boko ma kan ywii-o, fɔ fɔnfɔn-ɔ feraa maa ywii aaa? ²² Fɔ a ye ɔnyare ma waa kakyeeekpa, amaa fɔ fɔnfɔn-ɔ feraa maa waa kakyeeekpa aaa? Fɔ i kisi ikisi kuson, amaa fɔ fɔnfɔn mon naa fɔ i ywii fɔ e lee ikisi-ro aaa? ²³ Fɔ e kaapo fɔ eyee feye mbraa-ɔ gye fɔ lee nee. Amaa fɔ mon nyi feye fɔ ya fɔ mbraa-ɔ, a kaapo nee feye fɔ maa bu Wuribware nee eee? ²⁴ Amose se ne baa kyoree waa abwaresen wore-ɔ-ro feye,

“Bo lee anen ne mone mon gya Wuribware a mbraa-ɔ se-ɔ,
nde se awuye e tawe abusen sen ba kye mo kenya-re-ɔ.”*

²⁵ Fɔ gye Yudaanyi, fɔ ya gya Wuribware a mbraa-ɔ se, fɔ kotweetu keten de fɔ tonɔ. Amaa bamo ya ten fɔ kotweetu, ne fɔ ya fɔ mbraa-ɔ, amo feraa fɔ kotweetu keten-ɔ mon de tonɔ bo sa fɔ. ²⁶ Amaa ne bamo ne bo mon tenne bamo atweetu-o ya gya Wuribware a mbraa-ɔ se, Wuribware e tawe feye bo du nee feye bamo ne baa tenne atweetu, ne bo gya mo mbraa-ɔ se-ɔ. ²⁷ Na bamo ne bo mon tenne bamo atweetu, ne bo gya mo mbraa-ɔ se-ɔ taare koso yere na bo porɔ fɔ Yudaanyi ne Wuribware a sa mo mbraa-ɔ, ne baa

* **2:24** Isaya 52.5 (LXX); Isikiyel 36.22.

teŋ fo kotweetu-o ne fo moŋ gya mbraa-ɔ se-ɔ.

28-29 N gye ɔko ne ɔ waa akatɔ se feye ɔ gye Yudaanyi-o e gye Yudaanyi kasentɪŋ. Yudaanyi kasentɪŋ e gye ɔko ne oo lee ebɔye lee mɔ kakponɔ-rɔ-ɔ. Wuribware ase feraa, n gye kotweetu keten fɔŋfɔŋ e gye kotweetu keten-ɔ. Amaa kemo keten kasentɪŋ-o e gye ebɔye kilee lee kakponɔ-rɔ. Nteto e gye ne aa sa ne amɔ-ɔ e ba anen? N gye Wuribware a mbraa-ɔ se kegya e gye ne a sa ne amɔ-ɔ e waa anen. Amose-ɔ Wuribware a kufwiije timaa-o ya waa ɔko mfaanɛɛ, amɔ sese-ɔ e nya nkyorɔ a ɔ lee Wuribware ase. N gye sese dimaadi ase.

3

Ebɔye ne ane e waa na Wuribware waa ane damenanse aaa?

¹ Amɔ e gye anen feraa, nteto keto timaa ne Yudaa awuye de bo kyon asese langyan? Bamɔ atweetu ketenɛ-ɔ de bamɔ tonɔ aaa? ² Kasentɪŋ, Yudaa awuye-o a nya nyure kyon sese kema. Keto gyenkreese ne baa nya-ɔ e gye feye Wuribware a sa ne baa nu mɔ mfeere. ³ Amose-ɔ, amɔ Yudaa awuye-o bokɔ moŋ bo-rɔ ne bo moŋ gya mɔ kanɔ-ɔ se aaa? Kasentɪŋ feraa, bokɔ bo-rɔ. Anen se-ɔ, amɔ-ɔ a kaapo nee feye Wuribware maa lee waa keto timaa ne ɔɔ tɔwe bo beya feye ɔ waa a ɔ sa bamɔ-ɔ ɔɔɔ? ⁴ Daabii daa! Haree sese kema e gye ɔyebapo gbaa, Wuribware feraa de kasentɪŋ san kema. Feye anen ne Deefid a kyoree Wuribware kunu si asen waa abwaresen wɔre-ɔ-rɔ-ɔ,

“Amose-ɔ fɔ ya tɔwe feye mo a waa bɔye, fɔ de kasentij.
Ne fɔ ya tɔwe feye mo a gyi kepɔ, mo a nu kaase.”*

⁵ Mbeyɔmɔ, nsaɲse ɔko i gyiiri Wuribware ikii feye ane dimaadi borokɔɔne e kaapo damenaɲse feye Wuribware kpen e gye otimaa, ne asese peee gye ebɔye awaapo Wuribware ase. Amo fɛraa, ɔ ye, Wuribware ya kperi bamo ebɔye se gyiiri bamo kesebɔ, ɔ mon waa neenee. ⁶ Amaa sese maa taare a ɔ tɔwe aneɲ. Ne Wuribware e mon gye otimaa nee, weete emene se ne ɔ taare a ɔ waa na o gyi kaye mɔ-rɔ asese asen neenee-ɔ nee? ⁷ Aneɲ a sese-ɔ bee ɔ tɔwe feye, “Amo e gye feye mo kayeba ne n de-o e sa ne ba ɲu feye Wuribware wɔre doo e gye kasentij wuye, ne ka sa ne ɔ nya kedabe na wuraa, ne emene se ne Wuribware bee o bu mo kepɔ feye n gye ɔbɔyewaapo? ⁸ Amose-ɔ ne emene se ne m ma waa bɔye, na asese nya ɲu feye Wuribware gye otimaa?” Asese ko bɔ-rɔ ne baa saare mo porɔ mo feye mo a tɔwe aneɲ a asen mɔ. Ba ba ayeba nee. A bware feye Wuribware gyiiri aneɲ a asese amo kesebɔ.

Sese kɛmaa mon gye otimaa

⁹ To, amɔ ɲ ye Yudaa awuye-o asen bɔ bokɔ lee nee beee? Daabii! N gye aneɲ nee, a lee feye mo a kyɔ kaapo mone aneɲ ne ebɔye de Yudaa awuye-o fɔɲfɔɲ na bamo ne bɔ mon gye Yudaa awuye-o si keyalen-ɔ. ¹⁰ Feye aneɲ ne baa kyɔree waa abwaresen wɔre-ɔ-rɔ-ɔ,

* **3:4** Kiliɲ 51.4 (LXX).

- “Ɔkɔ mɔŋ bɔ-rɔ nɛ ɔ waa ɛkpɛyaa,
sɛsɛ kɔŋkɔ gbaa mɔŋ bɔ-rɔ.
11 Ɔkɔ mɔŋ bɔ-rɔ nɛ o nu asɛŋ kaase.
Ɔkɔ mɔŋ bɔ-rɔ nɛ o buwi ɔ kpa Wuribware.
12 Bamɔ pɛɛɛ mɔŋ de kasɛŋtiŋ,
bɔrɔkɔɔnɛ na asɛŋ bɔyɛ dooo nɛ bɔ gya sɛ.
Ɔkɔ mɔŋ bɔ-rɔ nɛ ɔ waa ɛkpɛyaa,
sɛsɛ kɔŋkɔ gbaa mɔŋ bɔ-rɔ.”*
13 “Bamɔ asɛŋ tɔwɛsɛ kɛmaa gyɛ kanɔtɛŋ nɛ ka
mɔɔ-ɔ.
Bamɔ nnɔ-rɔ asɛŋ nɛ bɔ de ba pɛnna bɔkɔ.”*
“Bamɔ nnɔ bɔ ya nɛɛ fɛɛ, n du nɛɛ fɛyɛ kɔwɔ
abwanɔ-ɔ,
nɛ mmɔ asɛŋ tɔwɛsɛ ɛ mɔɔ, fɛyɛ kɔwɔ
kɛbwɛɛ-ɔ.”*
14 “Bamɔ nnɔ ɛ lɔŋ asɛsɛ,
nɛ bɔ maa sa sɛŋsa kpɛyaa, amɔ ɛbɔyɛ.”*
15 “Bɔ bɔ saa na asɛsɛ nɛ baa gyi kɛbɛŋ-ɔ kɛmɔɔ.
16 Bamɔ ɛnarekpa pɛɛɛ-rɔ tɔnyɛra dooo nɛɛ.
17 Bɔ mɔŋ nyi kayɛyuri a ɛkpa-ɔ.”*
18 “Bɔ mɔŋ lɛɛ bɔ de Wuribware bɔ tɛɛ sɛyɛ,
nɛ bɔ mɔŋ sɛrɛ mɔ anyɔ sɛ.”*

19 Mbeyɔmɔ, anɛ a ŋu asɛŋ nɛ Wuribware a
mbraa-ɔ a tɔwɛ-ɔ. M pɔrɔ bamɔ nɛ bɔ yɛ bɔ gya
mmɔ sɛ-ɔ fɛyɛ baa waa ɛbɔyɛ, nɛ bɔ mɔŋ de kanɔ
yayɛsɛ. Kasɛŋtiŋ si, kayɛ-rɔ pɛɛɛ ɔkɔ maa taarɛ
a o lee Wuribware kanɔ fɛyɛ ɔ gya mɔ mbraa-ɔ
sɛ nɛɛnɛɛ. 20 Ɔkɔ ya tɔwɛ fɛyɛ, anɛŋ nɛ ɔ gya

* 3:12 Kiliŋ 14.1-3; Kiliŋ 53.1-3 (LXX). * 3:13 Kiliŋ 5.9 (LXX).

* 3:13 Kiliŋ 140.3. * 3:14 Kiliŋ 10.7 (LXX). * 3:17 Isaya 59.

8; Anɔsɛ na akparɛ 1.16. * 3:18 Kiliŋ 36.1.

Wuribware a mbraa-ɔ se-ɔ ɔ gye sese timaa, amɔ ɔ ba ayeba nee. A lee feye mbraa-ɔ e gye ne n sa ne sese dimaadi i ɲu feye ɔ waa boye sanj kema.

Ketɔ ne ke e sa a Wuribware tee ane feye asese timaa-o

²¹ Amaa ɲkee feraa Wuribware a lee aneɲ ne ɔ waa asese na bɔ kii asese timaa mɔ ase-ɔ bɔ kaapo ane. Haree abwaresen a wore-ɔ-rɔ, mɔ mbraa-ɔ na akyaamee ne baa de kyena-ɔ a tɔwe amɔ asen-ɔ gbaa ooo, n gye mɔ mbraa-ɔ ne o de ɔ waa amɔ-ɔ. ²²⁻²⁴ To, ketɔ ne Wuribware a tɔwe-ɔ e gye feye asese bokɔ mon kwee bokɔ-rɔ. Bamɔ peee gye kokonko nee, a lee feye asese peee a waa boye, ne bɔ mon fɔ feye Wuribware kyorɔ bamɔ. Anen de ne Wuribware bee ɔ ye sese ko mon kwee, ne oko kwee, a lee feye ɔ tee okema ne ɔ kɔre Yeesuu Kristoo a o gyi-o feye sese timaa. N gye atanne ne ɔ kɔre bɔ lee ane ase pwee ne ɔ de waa amɔ-ɔ. Amaa aneɲ ne oo ɲu ane ewee-ɔ se ne ɔ sa ne Yeesuu Kristoo fonfon a kii oko ne ɔ morowe ane ne ɔ sa ne ane a nya ane eyee lee ebaye-rɔ-ɔ. ²⁵⁻²⁶ Kristoo Yeesuu mɔ de ne Wuribware a lee sa ane, ne Kristoo a ba mɔ fonfon mbogya bɔ lonɔ sese na Wuribware kebonɔ-rɔ. Sese ya kɔre amɔ-ɔ gyi, a waa kusun timaa a a bɔ sa mɔ. Wuribware a waa amɔ-ɔ nee bɔ kaapo feye o gyi asen kpa se nee. Dedaa dedaa-ɔ ne sese a lee ebaye kowaa, ne oo nyite mɔ, ne mbeyomɔ feraa ɔ ye bamɔ ne ba kɔre Yeesuu ba gyi-o gye asese timaa-o.

²⁷⁻²⁸ Amɔ a gye aneɲ-ɔ se-ɔ, ane de ketɔ ne ane e kaapo eyee kemɔ se-ɔ ɔɔɔ? Daabii! Amaa ane a gya Wuribware a mbraa-ɔ peee se neenee nee-ɔ, weete

ane de keto ko a ane kaapo eyee kemo se. Amaa keto ne Wuribware e towe mbeyomoo e gye feye ane kooore Kristoo gyi. A lee feye o maa tee ane feye asese timaa bo lee anen ne ane gya mo mbraa-o se-o se. Amaa o tee ane feye asese timaa bo lee anen ne ane e kooore Kristoo ane i gyi-o si nee.

²⁹⁻³⁰ Amoo Yudaawuye wore asen i tiri mo aaa? Nde se awuye-o asen mon tiri mo aaa? Kasentini si feraa, Wuribware konko e bo-ro, ne o bo-ro sa asese peee, haree bamoo a gye Yudaawuye, asese ne ba tenne bamoo atweetu-o, beee nde se awuye, asese ne bo maa tenne-o ooo. Okemaa mo asen tee a tiri Wuribware-o se-o, o ye okemaa mo ne o tee o kooore Kristoo o gyi-o gye sese timaa nee.

³¹ Amoo Yeesuu kookoregyi mo ye ane ma lee gya Wuribware a mbraa-o se nee eee? Daabii! Ane san ane e towe feye mo mbraa-o bware.

4

Abraham a kooore Wuribware gyi-o, oo tee mo feye sese timaa

¹ To, mon' sa a ane deere Abraham ne o gye Yudaawuye kenana-ro obrese-o konu si asen. ² Amoo e gye kasentini feye sese e taare a o kaapo mo eyee bo lee mo asun timaa si, amoo feraa Abraham a dee nya kotoko ne o yere se na o bo kaapo mo eyee-o. Amaa Abraham mon nya anen Wuribware akato-ro. ³ Monne ya deere abwaresen wore-o-ro, monne i nu baa kyoree waa mo-ro feye,

“Abram a kooore Wuribware a asen-o gyi-o si-o,

Wuribware a kɔɔre mɔ waa-rɔ feye ɔ gye sese timaa.”*

⁴ Mbeyɔmɔ, sese ya waa kusun, ne mɔ ya nya atanne, a mon gye feye baa ke mɔ nee. A gye mɔ kusun-o kakɔka nee. ⁵ Amaa Wuribware e taare a ɔ sa abɔyewaapo keben. Amose-ɔ ɔkɛmaa ne mɔ e mon taa mɔ eyee bɔ dɔnɔnɔ mɔ asun timaa-o si, ne mɔ ya taa mɔ eyee bɔ dɔnɔnɔ mɔ, Wuribware, kɔkɔregyi-o si fɛraa, Wuribware e tɔwe feye anen ne ɔɔ kɔɔre mɔ gyi-o si-o, ɔ gye sese timaa. ⁶ Anen dɛɛ ne ane ɔdɛdaapo Owure Deefid gbaa a kyɔrɛɛ feye ɔkɛmaa ne mɔ ya kɔɔre Wuribware gyi, Wuribware e tee mɔ feye sese timaa na O-de-nyure, na sese-ɔ mon taare kaapo feye ɔɔ waa kusun timaa kɛmaa bɔ nya anen a kenya-re-ɔ. ɔ ye,

⁷ “Ɔko ne Wuribware a yɔwe mɔ ebɔye bɔ ke mɔ-ɔ akato i gyi fɛɛ.
Ɔko ne mɔ nyanpe i bun mɔ borokɔɔne ne ɔɔ waa-ɔ se-ɔ de nyure.

⁸ A waa kɔne a bɔ sa sese ne Wuribware maa bise mɔ ebɔye se nyanpe ko-ɔ.”*

⁹ Mbeyɔmɔ, amɔ bamo ne baa tenne bamo atweetu-o, a kaapo feye ane Yudaa awuye-o wɔre e gye ne ba nya anen a nyure-o? Daabii! Bamɔ ne bɔ mon tenne-ɔ pɛɛɛ tii si. A lee feye mo a kyɔ tɔwe feye, bɔ lee anen ne Abraham a kɔɔre Wuribware gyi-o si ne Wuribware a kɔɔre mɔ

* **4:3** Keleekaase 15.6. * **4:8** Kilin 32.2.

waa-rɔ tee m̀ feyε sεsε timaa. ¹⁰ Abraham a ten m̀ kotweetu-o kamεε, ne Wuribware ye ɔ gye sεsε timaa, bεεε m̀ a mon tee ten-ɔ nee eee? M̀ a mon tee ten-ɔ nee. Wuribware ye ɔ gye sεsε timaa pwεε. ¹¹ Ne Wuribware a tɔwe gywii m̀ feyε ɔ ten m̀ kotweetu bɔ kaapo feyε ɔ kyɔ kɔɔre Wuribware gyi. Wuribware a waa amo-ɔ nee na Abraham nya kii bamo ne bɔ mon tenne atweetu-o gbaa bamo ɔgyenkrεεpo. Haree bamo a mon tenne bamo atweetu-o gbaa ooo, ba kɔɔre Wuribware ba gyi, amose-ɔ ne Wuribware e tee bamo ε asεsε timaa. ¹² Anen dεε ne ɔ gye boko ne baa tenne bamo atweetu-o ɔgyenkrεεpo. Bamo ne ba kote anen ne Abraham a gya Wuribware se, ne ɔ kɔɔre gyi pwεε ne ɔ dεε ten m̀ kotweetu-o gbaa e taare a bɔ tee Abraham feyε bamo ɔgyenkrεεpo.

¹³ N gye Wuribware a mbraa-ɔ ne Abraham a gya se-ɔ se ne Wuribware a tɔwe bɔ beya feyε ɔ taa kaye pεεε a ɔ bɔ sa m̀ aa m̀ ananagi. Amaa aa lee anen ne ɔ kɔɔre Wuribware gyi-o si. Mfaanεε se ne Wuribware a tɔwe feyε ɔ gye sεsε timaa. ¹⁴ Amo e gye kasentɔ feyε bamo ne bɔ gya m̀ mbraa-ɔ se-ɔ ne Wuribware e taa kaye a ɔ sa, amo fεraa ane kɔkɔɔre Wuribware gyi-o mon de sɛye bɔ sa ane. Ne a bee a kaapo feyε Wuribware a kyurowi ketɔ ne ɔ ye ɔ sa Abraham-ɔ. ¹⁵ Bɔ lee feyε ketɔ konko ne Wuribware a mbraa-ɔ a tɔwe bɔ beya-ɔ e gye feyε Wuribware i gyiiri ebɔye awaapo kesebɔ. Amaa mbraa e mon bɔ-rɔ, a kaapo feyε ɔko m̀ mon gye mbraa okyepo.

¹⁶ Ketɔ ne m̀ e tɔwe-ɔ e gye feyε Wuribware a tɔwe bɔ beya feyε ɔ tee asεsε feyε asεsε timaa feyε

anen̄ ne ɔko i ɲu ɔko ewee ke mɔ̄ kotɔko-ɔ. Amaa a tiri feye asese kɔɔre Wuribware gyi pwee na ɔ dee tee bamo feye asese timaa. Asese mo asen̄ ne mo e tɔwe-ɔ nee? Bamo ne ba kase Abraham-rɔ-ɔ ne n de. Yudaa awuye ne bo de mbraa ne Wuribware a sa bamo-ɔ na bamo ne ba kɔɔre Wuribware ba gyi feye anen̄ ne Abraham a kɔɔre gyi-o ne n de. A lee feye Abraham e gye bamo peee ɔgyen̄kpeepo. Kasent̄in̄, a du nee feye mɔ̄ a gye bamo peee bamo se-ɔ. ¹⁷ Feye anen̄ ne baa kyoree waa abwaresēn̄ wɔre-ɔ-rɔ-ɔ,

“Wuribware ye,

Mo e sa na fo kii esweere bweeto se awuye bamo se.”*

Wuribware ase feraa, Abraham e gye ane se, a lee feye ɔ kɔɔre Wuribware gyi, Wuribware ne ɔ sa bamo ne ba wu-o ɲkpa-ɔ, ne ɔ tɔwe atɔ ne a kaa a waa-ɔ feye amo a kyɔ waa-ɔ.

¹⁸ Haree temaa feye ɔ kowe kayaagyi a lowe-ɔ gbaa ooo, Abraham mon̄ yɔwe eyee-rɔ feye ɔ maa kowe gyi. Ne bo lee anen̄ se-ɔ, ne oo kii esweere bweeto se awuye bamo se, feye anen̄ dee ne Wuribware a kyɔ tɔwe bo beya feye,

“Deere soso na fo kare akyee-e-kpa-agyi-o.

Anen̄ ne fo ananagyi e waa kokyɔ-ɔ nee.”*

¹⁹ Abraham a ɲu feye oo gyi waa nsu kelafa, ne ɔ bere bweeto. Ne ɔ bee ɲu san̄ amo feye mɔ̄ ka Sara mɔ̄ a waa kekyeebrese na ɔ mon̄ tee

* **4:17** Keleekaase 17.5.

* **4:18** Keleekaase 15.5.

kowe. Amaa amo pɛɛɛ gbaa ooo ɔ moŋ yowe mɔ kɔkɔɔregyi-o-ro. ²⁰ Ɔo yere keyaa koŋko kɔɔre gyi feye Wuribware e waa ketɔ ne ɔ tɔwe bo beya feye ɔ waa a ɔ sa mɔ-ɔ. Saŋ amo gbaa ne mɔ kɔkɔɔregyi-o a tii si-o nee. Mɔ kɔkɔɔregyi-o a waa leŋ-ɔ se-ɔ, ne ɔ mɛraa se kyɔrɔ Wuribware na mɔ kedabe-ɔ. ²¹ Ɔo kɔɔre gyi lowe pɛɛɛ feye Wuribware de elen ne ɔ taare a ɔ waa ketɔ ne ɔ tɔwe bo beya feye ɔ waa-ɔ. ²² Mfaanɛɛ se ne baa kyɔrɛɛ waa abwaresen wore-ɔ-ro feye, “Wuribware a kɔɔre mɔ waa-ro feye ɔ gye sese timaa.”

²³⁻²⁴ To, mbeyɔmɔ, n gye Abraham wore ne baa kyɔrɛɛ asen amo bo sa. Amaa baa kyɔrɛɛ bo beya sa ane gbaa ane nee. A lee feye ane gbaa ane ya kɔɔre Wuribware na anen ne oo kyinŋi ane nyanpe Yeesuu Kristoo lee lowi-ro-o gyi, ɔ tɔwe feye ane gbaa ane gye asesɛ timaa. ²⁵ Wuribware a sa kpa feye bo mɔɔ mɔ na ɔ kpɛɛ ane ebɔye bo tweɛ. Ne oo kyinŋi mɔ lee lowi-ro na ɔ nya tee ane feye asesɛ timaa.

5

Wuribware a tee ane feye asesɛ timaa-o si-o, kayeyuri bo ane aa mɔ kebɔŋtɔ-ro

¹ Anen ne ane e kɔɔre ane nyanpe Kristoo ane i gyi-o si ne Wuribware a tee ane feye asesɛ timaa. Amose se-ɔ ne ane nyanpe a baa kayeyuri ane aa Wuribware kebɔŋtɔ-ro. ² Anen ne ane a kɔɔre Yeesuu Kristoo gyi-o si, ne ane a bo ŋu nyure mɔ ne ɔ sa ane-ɔ. Ne mbeyɔmɔ ane akatɔ a gyi ane e deere akatɔ-ro ane gywii saŋ ne ane e nya kedabe na wuraa mɔ ase-ɔ. ³ Ane a ŋu asen mbeyɔmɔ bo

lee aneḡ ne ane a kɔre Kristoo gyi-o gbaa ooo, mon' sa a ane akato gyi. A lee feye ane nyi feye aworefo ne ane i gyi-o e gye ne a sa ne ane e nya kanyite. ⁴ Ne ane i de kanyite, amɔ a kaapo nee feye ane de daa timaa. Ne ane i de daa timaa, amɔ ane e nya temaa feye ane e nya kedabe mɔ ase. ⁵ Ane i de temaa feraa, ipeere maa gyi ane feye ane a kɔre mɔ gyi. A lee feye Wuribware a kufwiije timaa ne ɔ sa ane-ɔ a sa ne ane a ŋu kekpa demante ne ɔ kpa ane-ɔ.

⁶ To, mone a ŋu aaa? Wuribware a kpa ane haree san ne ane mon taare yowe ebaye kowaa-ɔ. Amaa mɔ a fa feye san a fo-ɔ, ne oo sun Kristoo feye ɔ bo wu sa aboyewaapo. ⁷ Oko kuwu sa sese timaa bo leŋ fee. Amaa nsanse oko feraa e taare a o wu sa aneḡ a sese-ɔ. ⁸ Amaa Wuribware a kaapo aneḡ ne ɔ kpa ane aseḡ bweeto-ɔ, a lee feye ɔ sa ne Yeesuu a bo wu sa ane san ne ane gye aboyewaapo-ɔ.

⁹ Yeesuu a wu, ne mɔ mbogya a wee sweere-ɔ se-ɔ, ne Wuribware a tee ane feye asese timaa. Yeesuu a waa amo-ɔ se-ɔ, amɔ kukun feraa ne ɔ maa taare a o kun ane na Wuribware dun maa fwii ane se aaa? ¹⁰ San-ɔ ane aa Wuribware keboḡto-rɔ a teḡ-nɔ. Amaa Wuribware foḡfoḡ a sa ne mɔ gyi Kristoo lowi ne oo wu-o a loḡḡ ane aa Wuribware keboḡto-rɔ. Mbeyamɔ ane aa Wuribware a bee waa kanɔ-ɔ se-ɔ, Kristoo kakyena ne o te-o e sa ne Wuribware e morowe ane ɔ lowe. ¹¹ Ketɔ ne ke bee ki tii si-o e gye feye ane nyanpe Yeesuu Kristoo a sa ne ane akato a gyi Wuribware ase, bo lee aneḡ ne ɔ loḡḡ ane aa Wuribware keboḡto-rɔ-ɔ se.

Anẹj ne Adam kwee, ne Yeesuu Kristoo ma kwee-o

¹² To, sese konko ne ba tee mo e Adam-o se ne boye a yere bo ba kaye-ro. Anẹj se-o lowi ma a bee ba. Bo lee anẹj ne Adam a waa boye-o se, sese dimaadi e waa boye. Ne bo lee amo se-o, okemaa i wu. ¹³ Asese e waa eboye kaye ma-ro pwee ne Wuribware a dee sa Yudaa awuye mo mbraa-o. Amaa pwee ne baa dee nya mbraa amo-o, oko maa taare a o towe san amo feye oko feraa gye mbraa okyepo.

¹⁴ Amo-o peee gbaa, lowi de asese se keyaalen lee Adam mbee se bo fo san ne Mosis a nya Wuribware a mbraa-o sa Yudaa awuye-o. Adam a fo mbraa konko ne Wuribware a sa mo-o. Asese ne baa ba kamee-ro-o mon nya mbraa ko lee Wuribware fonfon ase. Amo-o peee gbaa baa waa boye, ne anẹj se-o lowi de bamo se keyaalen. Ekpa ko se-o Adam kwee, ne ekpa ko se ma-o, o du nee feye mo ne o ba-o. Mo ne o ba-o ma e gye Kristoo.

¹⁵ Mbeyom, Wuribware ketee ane feye asese timaa-o e waa ato dabe a ky o ket o ne Adam a boye-o a sa ne kaa ba-o. Anẹj ne sese konko a waa boye-o se-o, asese bweeto a wu. Amaa anẹj ne sese konko, Yeesuu Kristoo, a wu-o si-o, asese bweeto a nya nyure. Wuribware a nu asese bweeto ewee, ne o tee bamo feye asese timaa. ¹⁶ Mon' bee nu feye ket o ne Adam a waa-o na ket o ne Kristoo a waa-o kwee. Sese konko a waa boye luwi konko, ne Wuribware a bu mo kep o. Amaa mbeyom feraa, haree asese bweeto a waa boye bweeto gbaa ooo, Wuribware a sa bamo keben. ¹⁷ Bo lee Adam a boye konko ma se bee, lowi a nya sese se keyaalen. Amaa bo lee

lowi ne sese konko amo Kristoo a wu-o si, bamo ne Wuribware a nu bamo ewee bweeto, ne o ye bo gye asese timaa-o, peee i gyi kuwure kebanse bamo kakyena popwee-o-ro.

¹⁸ Katin-o e gye feye, bo lee sese konko boye konko ne oo waa-o se-o, Wuribware a bu asese peee kepo. Amaa bo lee Yeessu Kristoo feraa keto timaa konko dabe ne oo waa-o se-o, mo kuwu sa ane-o ne mo e kaapo, okemaa a nya kpa feye Wuribware sa mo nkpa na kukyure ne a mon de kee-o na o tee mo feye sese timaa. ¹⁹ Sese konko ke-mon-bu Wuribware a sa ne asese bweeto a kii aboyewaapo-o, amaa sese konko mo kibu Wuribware a sa asese bweeto a kii asese timaa Wuribware ase.

²⁰ Keto se ne Wuribware a sa mo asese mo mbraa-o e gye feye o kpa nee feye bo nya nu anen ne bamo ebaye ky-o. Amaa bamo ne baa nu anen ne bamo ebaye ky-o bweeto, ne baa nu bamo eyee-o, Wuribware i nu bamo ewee bweeto. ²¹ To, nkee feraa ane a nu feye ebaye a nya keyaalen asese se-o se ne ba wu. Amaa bo lee anen ne Wuribware a nu asese ewee-o se mo-o, o tee bamo feye asese timaa. Ne o bo ane nyanpe Yeessu Kristoo si o sa ane nkpa na kukyure ne a mon de kee-o.

6

Baye mon lee o de ane se keyaalen

¹ To, amo n ye ane bee kya se waa boye nee, na Wuribware dee nu ane ewee anen bo yo aaa?

² Daabii! A mon gye anen! Baye a tee o mon lee o de ane se keyaalen-o, aa waa nee feye boye a wu-o, ne nkee emene se ne ane e taare a ane bee kya se dee waa ebaye ane kakyena-ro? ³ Monen mon nyi

feyε bamo ya bo ane asuu, ne ane ya tii Kristoo a kokowebεε-ɔ se, amo ane aa mo a kii asεε konko nee eee? ⁴ Bamo ya bo ane asuu, a du nee feyε ane a wu, ne baa pure ane-ɔ, feyε ane ne Kristoo a wu, ne baa pure mo-ɔ. Ne a bee a du nee feyε ane a kyinji lee lowi-ro, ne ane te kakyena popwεε-ɔ, feyε ane ne ane se Wuribware a ba mo keyaalen na kedabe bo kyinji Kristoo lee lowi-ro-o.

⁵ Ane aa mo a tee kii asεε konko mo lowi-ro-o si-o, ane aa mo i kii asεε konko mo kuwu kyinji lee lowi-ro-o-ro. ⁶ Ane bee ane nyi feyε a du nee feyε bamo a da ane bo mera Kristoo a kiyii kpare-abεε-rɔ se-ɔ na bo nya kpee ane kuɲu si ebaye bo twee, na ane nya lee ane eyee lee ebaye-rɔ. ⁷ Baye du nee feyε ane ne nyanpe de mo kenya keyaalen-ɔ. Amaa lowi i lee kenya-ɔ, mo nyanpe monj lee o de mo se keyaalenj.

⁸ Amo a tee a du feyε ane a wu lowi konko ne Kristoo a wu-o si-o, ane e kore ane i gyi feyε ane aa mo dεε e gye ne ane e kyena. ⁹ Ane nyi feyε Wuribware a tee kyinji Kristoo lee lowi-ro-o si-o, Kristoo maa lee wu. Lowi monj lee o de mo se keyaalenj. ¹⁰ Amose-ɔ, Kristoo a wu-o si-o, ɔ ko baye gyi si lowe. Amaa mbeyamo mo a kyinji lee lowi-ro-o, ɔ nya mo eyee na o sun sa Wuribware soso.

¹¹ Ane dεε ne mone gbaa mon' nu feyε mone a ko gyi baye se lowe, ne oo kii keto wuse. Ne mbeyamo fεraa mone bo Kristoo Yeessu si mone i sun mone e sa Wuribware. Amaa Wuribware se kegya fεraa, mon' fa kemo feyε ke gye keto ne ke monj wu, ne ke gye keto timaa-o, bo lee feyε mone gye Kristoo kokowebεε-rɔ asεε nee. ¹² Mone ma sa

a ebɔye kɔɔre mone anu, na a sa a mon' gya atɔ bɔye ne mone e kpa-ɔ se. ¹³ Mone ma ba mone nyɔwɔre toŋ kemaa bo waa ebɔye. Mone a tee mone du feye aseɛ ne Wuribware a kyinji lee lowi-ro ba ŋkpa-rɔ-ɔ se-ɔ, mon' taa mone eyee sa Wuribware, na mon' ba mone eyee bo sun asun timaa sa mɔ. ¹⁴ Bɔye monj lee ɔ gye mone nyanpe, mbraa-ɔ mɔ monj de mone elen. Amɔ Wuribware a nyure-o e gye ne n de mone se keyaalenj.

Mbeyɔmɔ ane gye Wuribware anya nee

¹⁵ To, amɔ mone e fa feye nyɛ ane de kpa feye ane waa ebɔye, bo lee anen ne Wuribware a mbraa-ɔ monj de ane se keyaalenj, ne Wuribware a nyure-o e gye ne n de ane se keyaalenj-ɔ ɔɔɔ? Daabii daa!

¹⁶ Mo e kɔɔre a n gyi feye mone nyi feye sese ya fe mɔ eyee sa ɔko, amɔ ɔko amɔ a kii sese-ɔ mɔ nyanpe, ne a tiri feye ɔ gya mɔ nyanpe-ɔ kanɔ se. Mone ya gya bɔye se, Wuribware e gya mone a ɔ lee mɔ ase nsu pɛɛɛ. Amaa mone ya gya Wuribware kanɔ se fɛraa, ɔ sa a mon' kii aseɛ timaa. ¹⁷ Amaa mon' sa a ane sa Wuribware anse feye, haree sanj ko mone a dɛɛ mone du feye bɔye anya a gye mone-ɔ, ne mone a sun sa bɔye feye mone nyanpe-ɔ gbaa ooo, mbeyɔmɔ fɛraa mone a nu abwaresen-ɔ lee bokɔ ase, ne mone a lee mone mme-ro gya amɔ se. ¹⁸ Amose se-ɔ, mone a kɔɔre mone eyee lee ebɔye ase. Ne ŋkee fɛraa mone e waa itimaa, ba emɔ bo kii mone nyanpe popwɛɛ.

¹⁹ Ane kake kemaa kakyena-rɔ ne mo e deere n de mo e tɔwe amɔ-ɔ, bo lee feye, mo ya tɔwe amɔ abresɛ-rɔ, mone maa taare a mon' nu kaase. Sanj-ɔ mone a ba mone eyee bo waa atɔ ne aa sa ne mone

ηκρονο-ρο a waa iyisi-o, ne mone borokone a waa kokyō. Amaa ηkee feraa mon' dee waa itimaa na mone ηκρονο-ρο nya fwiiri waa parepare.

²⁰ Saη ne bōye gye mone nyanpe-ο, mone mon gya ekpa timaa si. ²¹ Nteto tonο ne mone a nya lee aneη a ato amo, ne ηkee feraa amo kowaa de mone ipeere-o nee? Weete aneη a ato mo e sa a Wuribware gya mone lee mō ase nsu pεεε, na mon' yo lowi-ro. ²² Amaa mbeyomο mone a tee kōore mone eyee lee bōye ase, ne mone a kii Wuribware anya-ο feraa, keto ne mone e nya-ο e gye feye Wuribware e sa a mone ηκρονο-ρο fwiiri na mon' nya ηkpa na kukyure ne a mon de keε-ο. ²³ Amose se-ο mone ya waa bōye, mone kakaka e gye feye Wuribware e gya mone a ο lee mō ase nsu pεεε. Amaa Wuribware bō ane nyanpe Kristoo Yeessu si nee o ke ane ηkpa na kukyure ne a mon de keε-ο.

7

Mbraa maa taare a η ηure sese ne oo wu-o

¹ Mo kosobεε-ana, ne mone nyi mbraa-ο, mone i nyinji si feye sese e saη o te ηkpa-ro wore ne mbraa-ο de mō se keyaalen aaa? ² Mon' sa a ane taa okyee waarepo bō kaapo asen mō-ro. Mbrea-ο ye okyee mō kuri e tee ο bō-ro feraa, mō kuri kesaree dōη mō se. Amaa okyee mō kuri ya wu feraa, awareye mbraa mon lee n dōη mō se. ³ Amaa mō kuri e saη o te, ne mō ya kine mō ya waaree onyare banban, amo feraa οο waa kanyarekpa nee. Amaa mō kuri ya wu feraa, o de

kpa feyε ɔ ya waaree ɔnyare banban, ɔ moŋ waa kanyarekpa.

⁴ Amose-ɔ, mo kosobeε-ana, feyε aneŋ ne ɔnyare ne oo wu-o moŋ lee o de mo ka se keyaalen-ɔ, aneŋ deε ne mbraa-ɔ moŋ lee n de mone se keyaalen. Amose-ɔ ne mbeyomɔ mone de kuri popwεε, oko ne Wuribware a kyinŋi mo lee lowi-ro-o. Mone bo Kristoo keyaalen-ɔ kaase-ɔ nee na mon' dee waa ato timaa bo sa Wuribware. ⁵ Saŋ-ɔ ebaye kema ne ane fɔŋfɔŋ e kpa-ɔ ne ane a waa. Mbrea-ɔ ya towe feyε kemo-ɔ na kemo-ɔ moŋ bware, amo kemo deε kemo ne ane ŋkponɔ mo e kpa kowaa. Amose-ɔ ane deε ane e waa ebaye bweetɔ, ne e ya sa ne ane e ya lowi ne ɔ moŋ de keε-ɔ-ro. ⁶ Mbeyomɔ ane a nya ane eyee lee mbraa amo se. M moŋ lee n de ane-ro, a lee feyε ane keborogyi dedaa-ɔ a gye keε. An e moŋ lee ane gya dedaa a mbraa ne baa kyoreε waa wore-ɔ-ro-ɔ se. Mbeyomɔ ane te kakyena popwεε-ro ane gya Wuribware a kufwiinje timaa a ekpa-ɔ se.

An e nyi mbraa-ɔ, ŋkee ne ane i ŋu feyε ane e waa ebaye bweetɔ

⁷ Amo mo a towe aneŋ-ɔ, ŋ ye Wuribware a mbraa-ɔ fɔŋfɔŋ moŋ bo dan nee eee? Daabii daa! Amaa ketɔ ne mo e towe-ɔ e gye feyε mbraa-ɔ e gye ne ŋ ya kaapo mo ketɔ ne ebaye gye-ɔ. Mbrea-ɔ deε m moŋ towe feyε, “Fo ma sa a fo akato pee fo beεko ato se,”* nee weetee moŋ ŋu feyε aneŋ a toyorowe-ɔ gye baye. ⁸ Amaa mo a ŋu feyε nyasepee gye baye-ɔ se-ɔ, baye ne ɔ bo mo kakponɔ-ro-ɔ a sa ne mo

* **7:7** Kelee Igyipiti 20.17; Mbrea kebeesa 5.21.

tayorowe a tii si. Amaa aneη a mbraa-ɔ dεε m moη bo-rɔ nee weete bɔye du nee feye atɔ ne aa wu, ne a moη lee a de keyaalen-ɔ. ⁹⁻¹⁰ Saη ne moη nyi mbraa-ɔ, η nyi feye mo kakyena-rɔ bware nee. Amaa mo a bo gyii mbraa-ɔ, ne mo a pini feye mo a dεε waa ebɔye mo kakponɔ-rɔ, ne ma taare a η kii sese timaa. A dεε a du nee feye mbraa-ɔ e gye ne η ya baa mo lowi-o. Mbraa-ɔ bo-rɔ a η kaapo asese aneη ne ba kyena nsu peεε-ɔ nee. Amaa m fεraa, mo a ηu feye mbraa-ɔ a kaapo mo nee feye a bware feye Wuribware lee mo lee mo ase nsu peεε. ¹¹ Aa waa nee feye nyorowe bɔye-ɔ a ba Wuribware a mbraa-ɔ bo penna mo moɔ mo-ɔ. ¹² Mbeyomɔ mbraa-ɔ toη kemaa gye kasentij ne m bware kpa kemaa se. ¹³ Amaa ketɔ a waa nee feye atɔ timaa amo a sa mo lowi-o. Amaa kasentij fεraa, a moη du aneη. Mo nyorowe bɔye ne m bo mo kakponɔ-rɔ-ɔ ya sa mo lowi-o. Ketɔ ne mo e kaapo-ɔ e gye feye mbraa-ɔ a kaapo mo feye kasentij si bɔye moη bo dan peεε-ɔ, ne mo fɔηfɔη moη bware. Amose se-ɔ, ne mo temaa ne n de feye mo kakyena-rɔ i gyi Wuribware akatɔ-ɔ a lowe.

¹⁴ Mbeyomɔ ane nyi feye Wuribware a kufwiije-o ya sa Wuribware a mbraa-ɔ. Amaa m fεraa, mo a gye sese dimaadi-o si-o, ne bɔye a waa mo mo kenya. ¹⁵ Mo fɔηfɔη maa nu ketɔ ne ki de mo-ɔ kaase. Mo e kpa feye η waa ketɔ ne ki bware-o, mo-ɔ maa taare a η waa. Nkee ketɔ ne mo i kisi-o gbaa ne mo e waa. ¹⁶ Mo a waa ketɔ ne mo i kisi-o si-o, a kaapo nee feye mo a sure si feye Wuribware a mbraa-ɔ bware. ¹⁷ N gye mo kepre se ne mo e waa bɔye. Amaa bɔye ne ɔ bo mo

kakponɔ-rɔ-ɔ e gye ne ɔ sa ne mo e waa bɔye. ¹⁸ N nyi feye ketɔ timaa ko mon bo mo kakponɔ-rɔ, a lee feye sese dimaadi e gye mo. Haree mo kakponɔ-rɔ mo e kpa feye η waa itimaa gbaa ooo, ma taare a η waa. ¹⁹ Ma taare a η waa ketɔ timaa ne mo e kpa kowaa-ɔ. Amaa bɔye ne ma kpa-ɔ feraa ne mo e waa. ²⁰ Amo a tee a gye feye mo e waa ketɔ ne weete mon lee mo e kpa feye η waa-ɔ, amo feraa amo-ɔ a kaapo ne feye n gye mo e gye ne n lee mo e waa amo. Amaa bɔye ne ɔ bo mo kakponɔ-rɔ-ɔ e gye ne ɔ sa ne mo e waa bɔye.

²¹ To, ketɔ ne mo a ηu-o e gye feye san kemaa ne mo e kpa a η waa itimaa-o, amo ebɔye i lwii mo kamεε. ²² A bo mo kakponɔ-rɔ kɔne feye n nu Wuribware a mbraa-ɔ. ²³ Amaa mo a bee ηu feye mbraa ko bee η waa kusun mo mfεere-rɔ ne n kye mbraa ne mo kakponɔ-rɔ η nyi feye m bware-o. Mo nyorɔwe bɔye-ɔ e kɔ n gyi mo nyorɔwe timaa-o si. Ne η ya tii mo waa-rɔ. ²⁴⁻²⁵ Amose-ɔ mo a fa mfεere ηu feye n gya Wuribware a mbraa-ɔ se, amaa mo nyorɔwe bɔye-ɔ e sa ne n gya ekpa bɔye se. O, sese bɔye feye mo a du mɔ-ɔ! Mo nyorɔwe bɔye e sa ne mo aa Wuribware kebɔntɔ-rɔ e ten-nɔ nsu pεεε. Nse e gye ne ɔ morɔwe mo-ɔ nee? Mo e sa Wuribware anse feye mo a bo ane nyanpe Yeesuu Kristoo si ne ɔ taare ɔ morɔwe mo.

8

Mon' sa a Wuribware a kufwiije timaa-o nya keyaalen mone ηkponɔ-rɔ

¹ Kasentɛn, Wuribware maa porɔ bamo ne bo bo Kristoo Yeesuu a kokowebεε-ɔ-rɔ-ɔ. ² Ketɔ se ne ɔ

maa waa aneη-ɔ e gye feye mbraa amo ne η ya lee Wuribware a kufwiije timaa-o ase-ɔ e sa ne ane e nya ηkpa popwee Kristoo a kokoweβee-ɔ-rɔ. Ne η ya sa ne mo e kɔɔre mo eyee mo e lee mbraa ne n sa ne mo e waa ebɔye ne, bo lee aneη se-ɔ, Wuribware gya mo lee mɔ ase a ɔ yaa mo bo waa lowi-ro nsu peee. ³ Bo lee ane ηyɔrɔwe bɔye se-ɔ, Wuribware a mbraa-ɔ maa taare a n sa ne ane i kii asese timaa. Amaa Wuribware feraa e taare. Oo sunj mɔ fɔηfɔη mɔ gyi-o, ne ɔ bo kyena feye ane sese dimaadi-o dee. Haree Kristoo a moη waa bɔye-ɔ gbaa ooo, ɔ taa mɔ eyee bo lɔηη Wuribware bo lee ane ebɔye se, na Wuribware nya bu dimaadi mɔ aa mɔ ebɔye peee kepo. ⁴ Wuribware a waa aneη nee, na ane ne ane gya Wuribware a kufwiije a ekpa-ɔ se-ɔ, ne ane moη lee ane gya ηyɔrɔwe bɔye se-ɔ, nya gya atɔ peee ne mɔ mbraa-ɔ ye a bware-o si.

⁵ Bamɔ ne bo gya bamɔ ηyɔrɔwe bɔye se-ɔ, de bamɔ mfere bo dɔηη bamɔ ayɔrɔwetɔ bɔye amo se nee. Amaa bamɔ ne bo gya Wuribware a kufwiije a ekpa-ɔ se-ɔ feraa mfere dɔη atɔ ne Wuribware a kufwiije-o e kpa feye bo waa-ɔ se nee. ⁶ Oko ne o de mɔ mfere bo dɔηη mɔ ayɔrɔwetɔ bɔye se-ɔ, Wuribware e gya mɔ lee mɔ ase yaa mɔ bo waa lowi-ro nsu peee. Amaa oko ne o de mɔ mfere bo dɔηη Wuribware a kufwiije-o na mɔ ekpa-ɔ se-ɔ e nya ηkpa na kayeyuri. ⁷ Oko ne ɔ taa mɔ mfere bo dɔηη ayɔrɔwetɔ bɔye se-ɔ yere bo kye Wuribware nee. Sese-ɔ maa bu Wuribware a mbraa-ɔ. Kasentij, ɔ maa taare. ⁸ Bamɔ ne ba sa ne bamɔ ηyɔrɔwe bɔye de bamɔ se keyaalen-ɔ maa taare a bo waa Wuribware kepre.

⁹ Amose-ɔ Wuribware a kufwiije-o e bo sese

kakpono-ro, sese-o mon gya mo fɔɔfɔɔ nyorowe boye se. O gya Wuribware a kufwiije a ekpa-o se nee. Amaa Kristoo a kufwiije-o e mon bo sese kakpono-ro, sese-o mon gye Wuribware sese nee. ¹⁰ Kristoo e bo mone nkpono-ro feraa, haree, bo lee mone eboye se, amo i bware feye Wuribware gya mone lee mo ase yaa mone bo waa lowi-ro nsu peee gbaa ooo, mone a kyɔ nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o, a lee feye Wuribware a tee mone feye asese timaa. ¹¹ Keto ne ko kyɔ-o e gye feye amo a gye feye Wuribware ya kyinji Kristoo lee lowi-ro, ne Wuribware a kufwiije-o te mone nkpono-ro-o se-o, a kaapo nee feye Wuribware a kufwiije amo de e i kyinji mone nyoware a o lee lowi-ro.

¹² Aneɲ se-o, mo kosobee-ana, a tiri feye ane waa kotoko. Amaa n gye kemo e gye feye ane gya ane nyorowe boye se. ¹³ M bee mo e towe-ro feye, mone ya kyena gya mone nyorowe boye ne mone e kpa-o se, Wuribware e gya mone a o lee mo ase yaa mone bo waa lowi-ro nsu peee. Amaa mone ya sa ne Wuribware a kufwiije-o a moɔ nyorowe boye ne mone de-o, amo feraa mone e nya nkpa na kukyure ne a mon de kee-o. ¹⁴ Bamo ne Wuribware a kufwiije-o e gye bamo nkpe-o peee gye Wuribware mo gyi-ana nee. ¹⁵ Mbeyomɔ, haree Wuribware a kufwiije-o a bo mone-o gbaa ooo, o maa sa ne mone sere mo, feye aneɲ ne kenya sere kemo nyanpe-o. Amaa Wuribware a kufwiije-o a sa ne mone a kii Wuribware mo gyi-ana. Amose-o aa lee mo se ne ane e tee Wuribware feye “Ane se.” ¹⁶ Wuribware a kufwiije-o na ane nkpono a waa kanɔ nee sure si feye ane gye Wuribware mo

gyi-ana. ¹⁷ Ane a tɛɛ ane gye m̀d̄ gyi-ana-ɔ se-ɔ, ane kanɔ tii kapɔtɛɛ ne oo lee bɔ yera kerɩ si sɔsɔ-ɔ se, kapɔtɛɛ amɔ dɛɛ ne Kristoo i gyi kamo kɔne-ɔ. Amaa pwɛɛ na ane kanɔ dɛɛ tii si-o, a tiri feyɛ ane kanɔ gbaa tii Kristoo a awɔrefɔɔ ne oo gyi amɔ-ɔ se. Na ane nya nya m̀d̄ kedabe na wuraa ne a bɔ sɔsɔ-ɔ ako.

Aneɲ ne Wuribware a kufwiɲe-o e kya ane-rɔ-ɔ

¹⁸ Awɔrefɔɔ mɔ ne ane i gyi bɔ lee aneɲ ne ane gya Kristoo a ekpa-ɔ se mbeyɔmɔ-ɔ fɛraa, fo ya deere kedabe na wuraa ne Wuribware e ba a ɔ bɔ sa ane-ɔ, awɔrefɔɔ amɔ gye kafwee nee. ¹⁹ Ketɔ kemaa ne Wuribware a tweɛ-ɔ e kɔkɔse ke e kpa a ku ɲu bamɔ ne Wuribware i lee feyɛ bɔ gye m̀d̄ gyi-ana-ɔ nee. ²⁰ Lee haree san-ɔ, ketɔ kemaa ne Wuribware a tweɛ-ɔ ɲkra e gye feyɛ ke kyena san kafwee na ke nyera. A mon gye feyɛ ketɔ kemaa ya da kemɔ eyee se feyɛ ke e waa aneɲ. Amaa aa lee Wuribware ase nee. Temaa mɔ bɔ-rɔ san kemaa. ²¹ A lee feyɛ san kɔ e ba na Wuribware sa a sweere na sɔsɔ na ketɔ kemaa ne ɔ tweɛ-ɔ ma lee nyera. Amaa ɔ sa a ketɔ kemaa kyurowi waa kepopwɛɛ, na ke taare kyena nya kemɔ eyee nsu pɛɛɛ, feyɛ aneɲ ne Wuribware m̀d̄ gyi-ana-ɔ e nya kedabe na kukyure nsu pɛɛɛ-ɔ.

²² Mbeyɔmɔ ane a ɲu feyɛ ketɔ kemaa ne Wuribware a tweɛ-ɔ eyee mon tweɛ kemɔ, ne ki i kenɲi feyɛ ɔkyee a kee ɔ kpa a ɔ kowe-ɔ. ²³ N gye atɔ amɔ wɔre e gye ne a kenɲi. Amaa ane ne ane a nya Wuribware a kufwiɲe-o, ne a kaapo feyɛ Wuribware e sa ane ketɔ dabe kɔ kamɛɛ-rɔ-ɔ, ane gbaa ane i gyi awɔrefɔɔ ane gywii san ne Wuribware e

ba na ɔ bɔ kɔɔrɛ anɛ lɛɛ kayɛ mɔ-rɔ taa anɛ yaa mɔ ase, na anɛ kii mɔ gyi-ana kasɛntɪŋ-o nɛɛ. ²⁴ Amaa anɛ san anɛ gywii kake nɛ Wuribware ɛ mɔrɔwɛ anɛ a ɔ lowɛ-ɔ. Tɛmaa mɔ nɛ anɛ de bweɛtɔ. Kɛtɔ nɛ fɔ a nya-ɔ fɔ mɔŋ de tɛmaa fɔ lɛɛ fɔ gywii kɛmɔ. Emɛnɛ sɛ nɛ fɔ bɛɛ fɔ de tɛmaa fɔ gywii kɛtɔ nɛ fɔ a kyɔ nya-ɔ? ²⁵ Amaa amɔ a gye feyɛ anɛ san anɛ gywii kake amɔ-ɔ sɛ-ɔ, Wuribware ɛ dɛŋ ɔ kaapo anɛ kanyite kigyi na anɛ tɛmaa nya waa kɔkyɔ.

²⁶ Kɛtɔ nɛ Wuribware a kufwiinjɛ-o bɛɛ ɔ waa ɔ sa anɛ-ɔ ɛ gye feyɛ ɔ kya anɛ-rɔ kɛbwarekɔrɛ-rɔ bɔ lɛɛ anɛŋ nɛ anɛ mɔŋ bɔ lɛŋ-ɔ sɛ. Anɛ a mɔŋ nyi anɛŋ nɛ weeteɛ anɛ kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ-ɔ sɛ-ɔ, Wuribware a kufwiinjɛ-o ɛ kɔrɛ Wuribware ɔ sa anɛ. O de asɛŋkparegyi nɛ anɛ maa taarɛ a anɛ tɔwɛ-ɔ nɛɛ o de o su ɔ kɔrɛ Wuribware ɔ sa anɛ. ²⁷ Nɛ Wuribware nɛ ɔ kɛɛ anɛ ŋkponɔ-rɔ-ɔ nyi mɔ kufwiinjɛ-o mfɛɛrɛ. A lɛɛ feyɛ mɔ kufwiinjɛ-o ɛ kɔrɛ kɛbwarekɔrɛ nɛ feyɛ Wuribware sa mɔ asɛsɛ kɛtɔ nɛ mɔ Wuribware fɔŋfɔŋ ɛ kpa feyɛ bɔ nya-ɔ.

²⁸ Amosɛ sɛ-ɔ, anɛ nyi feyɛ kɛtɔ kɛmaa-rɔ Wuribware gya mɔ asɛsɛ kamɛɛ, nɛ ɔ sa nɛ kɛtɔ kɛmaa i buruwi kitimaa kɛ ɛ sa bamɔ nɛ ba kpa mɔ asɛŋ-ɔ. Bamɔ nɛ Wuribware a lɛɛ feyɛ bɔ waa kɛtɔ nɛ ɔ kra feyɛ bɔ waa-ɔ nɛ n de. ²⁹ Bamɔ dɛɛ bamɔ nɛ Wuribware a kyɔ o nyi feyɛ ba kii mɔ fɔŋfɔŋ asɛsɛ-ɔ sɛ-ɔ, ɔ sa nɛ bamɔ kakra ɛ gye feyɛ bɔ kii mɔ gyi-ana, na bɔ kii feyɛ mɔ gyi Yeessuu-o, na mɔ-ɔ mɔ nya kii bamɔ daa brɛsɛ. ³⁰ Mɔ a sa nɛ baa kra anɛŋ-ɔ sɛ-ɔ, nɛ ɔ bɔ tɛɛ bamɔ feyɛ bɔ gya mɔ sɛ kayɛ mɔ-rɔ. Mɔ a tɛɛ bamɔ, nɛ baa gya mɔ sɛ-ɔ, nɛ ɔ bɛɛ tɛɛ bamɔ feyɛ asɛsɛ timaa. Nɛ ŋkɛɛ, mɔ a tɛɛ bamɔ feyɛ asɛsɛ timaa-o si-o, nɛ

ɔɔ kyɔ sa bamɔ mɔ̄ kedabɛ-ɔ̄ kɔkɔ. ³¹ Amɔ̄ ɛ̄ gye anɛ̄j fɛraa, Wuribwarē a tɛɛ ɔ̄ gya anɛ̄ kamɛɛ-ɔ̄ sɛ-ɔ̄, nɛɛ ɛ̄ gye nɛ̄ ɔ̄ taarɛ̄ a ɔ̄ waa kɔtɔkɔ̄ bɔ̄ kye anɛ̄? ³² Wuribwarē gbaa maa taarɛ̄ a ɔ̄ waa kɔtɔkɔ̄ bɔ̄ kye anɛ̄, a lɛɛ̄ feyɛ̄ ɔ̄ mɔ̄j kine kɛsa anɛ̄ mɔ̄ gyi-o fɔ̄fɔ̄j gbaa. Mɔ̄ a tɛɛ lɛɛ̄ mɔ̄ gyi-o feyɛ̄ ɔ̄ yɛrɛ̄ anɛ̄ pɛɛɛ̄ ayaa-rɔ̄ na o wu sa anɛ̄-ɔ̄, nɛ̄ ntɛtɔ̄ sɛ̄ nɛ̄ ɔ̄ maa sa anɛ̄ nyure nɛ̄ n tiri anɛ̄-ɔ̄ pɛɛɛ̄ a ɔ̄ bɔ̄ tii si? ³³⁻³⁴ Nɛɛ̄ ɛ̄ bɔ̄-rɔ̄ nɛ̄ ɔ̄ taarɛ̄ a ɔ̄ pɔrɔ̄ asɛɛ̄ nɛ̄ Wuribwarē a lɛɛ̄ feyɛ̄ bɔ̄ gye mɔ̄ asɛɛ̄-ɔ̄? Wuribwarē ya tɛɛ̄ bamɔ̄ feyɛ̄ asɛɛ̄ timaa, nɛɛ̄ ɛ̄ gye nɛ̄ ɔ̄ taarɛ̄ a ɔ̄ tɔwɛ̄ feyɛ̄ baa waa bɔyɛ̄? Ɔkɔ̄ mɔ̄j bɔ̄-rɔ̄, a lɛɛ̄ feyɛ̄ Kristoo Yeesuu nɛ̄ oo wu, nɛ̄ Wuribwarē a kyinjɛ̄ mɔ̄ lɛɛ̄ lowi-ro nɛ̄ mbeyɔ̄mɔ̄ o te Wuribwarē kigyise si-o ɛ̄ gye nɛ̄ ɔ̄ lɔ̄jɔ̄ anɛ̄ aa Wuribwarē kɛbɔ̄jɔ̄-rɔ̄ ɔ̄ sa anɛ̄. ³⁵ Lalalɔwɛ̄-ɔ̄ ɛ̄ gye feyɛ̄, kɔtɔkɔ̄ bɔ̄-rɔ̄ nɛ̄ kɛ̄ ɛ̄ taarɛ̄ a kɛ̄ nyera kɛkpa nɛ̄ Kristoo ɛ̄ kpa anɛ̄-ɔ̄ ɔɔɔ? Awɔrɛfɔ̄ ɛ̄ gye nɛ̄ a taarɛ̄ aaa, bɛɛɛ̄ kasɛ̄jɛ̄jɛ̄, bɛɛɛ̄ tɔɔraa, bɛɛɛ̄ akɔ̄j, bɛɛɛ̄ kɛtɛbɔ̄jburɔ̄j kɛnarɛ̄, bɛɛɛ̄ asɛ̄j bɔyɛ̄ ya tɔ̄ anɛ̄, bɛɛɛ̄ jkɔ̄ lowi? Sɛyɛ̄ mɔ̄j bɔ̄-rɔ̄ daa. ³⁶ Feyɛ̄ anɛ̄j nɛ̄ baa kyɔrɛɛ̄ waa abwareɛ̄j wɔrɛ̄-ɔ̄-rɔ̄-ɔ̄ feyɛ̄ ɔkɔ̄ ɛ̄ sa sɛ̄jɛ̄sa o gywii Wuribwarē ɔ̄ yɛ̄,

“Bɔ̄ lɛɛ̄ anɛ̄j nɛ̄ anɛ̄ gya fɔ̄ sɛ-ɔ̄ sɛ̄,
 ba kpa a bɔ̄ mɔ̄ɔ̄ anɛ̄ sāj kɛmaa.
 Ba waa anɛ̄ feyɛ̄ ɛ̄sannē nɛ̄ ba mɔ̄ɔ̄ ba wɔ̄-ɔ̄.”*

³⁷ Amɔ̄sɛ̄-ɔ̄ j yɛ̄ asɛ̄j mɔ̄ kɔ̄ ya tɔ̄ anɛ̄, Kristoo nɛ̄ mɔ̄ a kpa anɛ̄ asɛ̄j-ɔ̄ sɛ̄ nɛ̄ oo wu sa anɛ̄-ɔ̄ ɛ̄ sa a anɛ̄ lɛɛ̄ amɔ̄-rɔ̄, na sɛyɛ̄ mɔ̄j waa anɛ̄. ³⁸⁻³⁹ M bɛɛ̄ j yɛ̄ ɛɛɛ̄ mɔ̄ ɛ̄ kɔɔrɛ̄ a n gyi feyɛ̄ sɛyɛ̄ maa

* **8:36** Kiliɲ 44.22.

taare na a ten kekpa ne, bo lee Kristoo Yeesuu si, ke bo ane aa Wuribware kebontɔ-rɔ-ɔ-rɔ. Seye mon bo-rɔ! Mo ya tawe! Haree lowi beee ane kakyena-rɔ anuse gbaa, haree Wuribware mbɔɔ beee Ɔbonsam kamee-rɔ awuye, haree ketɔ kemaan ne ke e waa ane mbeyomɔ, beee ke e ba a ke bo waa ane-ɔ, haree akyee-e-kpa-agyi ne bokɔ ye a de keyaalen sosɔ-ɔ, beee bamo ne bo de keyaalen kaase-ɔ gbaa ooo, bamo ko maa taare a bo ten kekpa ne ane nyanpe Kristoo Yeesuu a baa ane aa Wuribware kebontɔ-rɔ-ɔ-rɔ.

9

Wuribware ya waa ketɔ ne ɔ kpa-ɔ, kemo ne ane de a ane tawe?

¹⁻² To, mo fɔnfɔn asese, Yudaa awuye, ne bamo asen tiri mo-ɔ asen ne mo e kpa a m bo tawe-ɔ. Kasentɔn ne mo e tawe. N gye Kristoonyi, ne ma ba ayeba. Ne Wuribware a kufwiije timaa-o ne o nyi mo mfere-ɔ gbaa yere mo-rɔ feye mo fɔnfɔn asese, Yudaa awuye-o, mo i su mo e kore Wuribware mo e sa bamo feye ɔ sa a bo kii Kristoo awuye. Bamo kicine Kristoo si, mo kame-ro a nyera mo san kemaan. ³ Kasentɔn, a dee a taare na a waa nee weete bamo se Wuribware da mo yii na o lee mo lee Kristoo a kokowebere-ɔ-rɔ nsu peee, na ɔ nya bo morowe bamo. ⁴ Wuribware asese e gye bamo. Bamo ne Wuribware a ba bo waa mo agyi-o nee. Bamo ne dedaa-ɔ Wuribware a lee mo kedabe-ɔ ifuri bo kaapo bamo kimukee-ro. Bamo ne Wuribware a pini feye mo asese, ne bamo ma baa pini mo feye bamo nyanpe. Bamo dee bamo ne

Wuribware a taa m̀ mbraa-ɔ b̀ sa na b̀ gya mmo se. Bam̀ dɛɛ nɛ Wuribware a kaapo bam̀ anɛn nɛ ba waa tanɛɛ kekyaŋ nɛ ba taare a b̀ b̀ sun m̀ kem̀-ɔ, na atɛtɔmɔŋta nɛ ba ba a b̀ b̀ sun m̀-ɔ na mb̀ nɛ ba ba a b̀ b̀ lɔŋŋ m̀-ɔ. Bam̀ dɛɛ bam̀ beɛ nɛ Wuribware a t̀wɛ b̀ beya feyɛ ɔ sa bam̀ bam̀ fɔŋfɔŋ sweere. ⁵ Bam̀ adedaapo Abraham na Isak na Isireelii dɛɛ b̀ gyɛ asɛɛ dabe neɛ. Bam̀ kasuro am̀ dɛɛ nɛ baa kowɛ Kristoo. Wuribware, owure dabe-ɔ, nya kedabe na nkyoro nsu pɛɛɛ. Amɛyɛ.

⁶ Mbeyɔm̀, Isireelii awuye a kine Kristoo-o si-o, ŋ yɛ a kaapo neɛ feyɛ ketɔ nɛ Wuribware a t̀wɛ b̀ beya feyɛ ɔ sa bam̀-ɔ ɔ maa lɛɛ sa bam̀ aaa? Daabii! Ketɔ nɛ m̀ e t̀wɛ-ɔ e gyɛ feyɛ ɔ maa sa bam̀ nɛ b̀ mɔŋ gyɛ Isireelii awuye kasɛntiŋ m̀ ase-ɔ ketɔ-ɔ. ⁷ N gyɛ Abraham a kenana-ɔ-rɔ agyi-o pɛɛɛ e gyɛ Abraham m̀ gyi-ana kasɛntiŋ. Anɛ e kare abwaresɛŋ wɔrɛ-ɔ-rɔ feyɛ Wuribware a t̀wɛ gywii Abraham feyɛ,

“Fɔ gyi Isak si nɛ fɔ e borɔ a fɔ nya ananagyi.”*

⁸ Am̀-ɔ e kaapo neɛ feyɛ n gyɛ bam̀ nɛ baa kowɛ bam̀ feyɛ anɛn nɛ ba kowɛ dimaadi pɛɛɛ-ɔ e gyɛ Wuribware m̀ gyi-ana. Ananagyi nɛ Wuribware a t̀wɛ b̀ beya feyɛ ɔ sa Abraham-ɔ e gyɛ nɛ b̀ gyɛ Abraham ananagyi kasɛntiŋ-o. ⁹ Ketɔ nɛ Wuribware a t̀wɛ b̀ beya gywii Abraham-ɔ e gyɛ feyɛ,

“Su-a-ba san m̀ se m̀ i kiŋŋi a m ba fɔ ase,

* **9:7** Keleɛkaase 21.12.

na fo ka Sara kowe anyare.”*

¹⁰ Aneḡ dεε ne Wuribware bo-ro ɔ waa mō kusun ne Sara mō gyi amo ne ba tee mō ε Isak-ɔ a dan, ne ɔɔ waaree okyee ko ne ba tee ε Rebeeka-ɔ, ne baa kowe alenba anyare. Obreε-ɔ ne ba tee ε Isawu, ne ba tee kagyngyii-o feyε Yakubu. ¹¹⁻¹³ Pwεε ne baa dεε kowe bamo-ɔ, na pwεε ne n̄yaagyi amo a dεε waa ebɔye bεεε itimaa-o, Wuribware a tōwe gywii Rebeeka feyε,

“Bamo-ro obreε e ba a ɔ bo sun kagyngyii-o.”*

Ne abwareseḡ wore-ɔ-ro mō Wuribware a tōwe n̄yaagyi amo aseḡ feyε,

“Mō a lee Yakubu kpa mō aa mō kenana-ro aseḡ,
ne mō a kisi Isawu na mō kenana-ro.”*

Amo-ɔ pεεε e kaapo nee feyε n gyε kedamenan̄se ne sesε e waa-ɔ e gyε ne ki tiri. Amaa ketɔ ne amo-ɔ e kaapo-ɔ e gyε feyε Wuribware ya lee oko feyε ɔ ba mō ase, ne mō ya kine oko mō, ane moḡ de amo koko a ane tōwe.

¹⁴ Amo-ɔ e kaapo feyε ketɔ ne Wuribware e waa-ɔ moḡ bware nee eee? Daabii daa! ¹⁵ A lee feyε Wuribware a tōwe gywii ane ɔdedaapo Mosis feyε,

* **9:9** Keleekaase 18.10.

* **9:11-13** Keleekaase 25.23. Heebrii awuye ananatɔ e kaapo feyε alenba-ro oko ne ɔɔ gyε nkpeε lee mō nyi kame-ro-o, mō e gyε obreε.

* **9:11-13** Malakii 1.2-3.

“Mò i su òkemma ne mò e kpa-ò se, na η ηu mò ewee.”*

16 Amose se-ò, Wuribware ya sa sese nyure, a mon gye feye sese-ò a kpa mmò-ò se ne òò nya, beee òò waa kusun kò pwee ne òò dee nya. Wuribware a ηu sese-ò ewee nee se ne òò sa mò. 17 Abwaresen wòre-ò-rò baa bee kyoree feye Wuribware a tawe gywii Igyipiti owure feye,

“Ketò se ne mò a sa ne fò a kii owure-o e gye feye mò e kpa feye η kaapo mò keyaalen nee na ke sa mò kenyare dabe kaye peee-rò.”*

18 Amose-ò amò-ò e kaapo nee feye Wuribware i ηu òkemma ne ò kpa-ò ewee, ne ò waa bamò ne ò maa kpa-ò kunjuroleη.

Wuribware de kpa feye o ηu òkò ne ò kpa-ò ewee

19 Amò monè òkò e tawe feye, “Amò e gye feye òkò maa taare a o kyurowi ketò ne Wuribware a kra feye ò waa-ò, amò feraa, ne emene se ne Wuribware e porò òkò?” 20 Amaa, mò nyare, nse e gye fò-ò fò ne fò e beηηaa Wuribware aneη? Emene ne gyare e taare a ò tawe gywii òpweepò feye, “Emene se ne fò a pwee mò aneη?”* 21 Òpweepò de kpa a ò waa kabori aneη ne ò kpa-ò. Ò taare a ò ba kabori konkò-ò bò pwee tanηa beee gyare.

22 Amose se-ò Wuribware e kpa feye ò kaapo mò kadunfwii, beee o ηu sese ewee, kemò ne ane de a ane tawe? Mò ya kra mò dun, ne mò e mon kaapo

* 9:15 Kelee Igyipiti 33.19. * 9:17 Kelee Igyipiti 9.16 (LXX).

* 9:20 Isaya 45.9.

mò keyaalen, ne o nyite bamo ne ba fwii mò dun, ne bọ bware kemoo-o, ane mon de amo koko a ane tawe. ²³ Oo nyite bamo bọ lee anen ne o kpa feye o nu asese ko ewee-o se. Anen a asese amo ne oo lee kyee feye o kaapo bamo mò kedabe-o. ²⁴ Asese amo e gye ane fonfon ane eyee. Haree ane a gye Yudaa awuye beee ane mon gye ooo, ane ne oo lee feye ane ba mò ase.

²⁵ Feye anen ne Wuribware a boroo mò kyaame Hoseya si tawe-o,

“Mone ne mo a dee tee e ‘Mone-mon-gye-mo-asese’-o,
mo e tawe mo i gywii mone feye ‘Mone-e-gye-mo-asese.’

Mo i lee mo kekpa a m bọ kaapo mone
ne mo a dee tee e ‘Ma-lee-kpa-mone-asen’-o.”*

²⁶ “Ton kemaan ne baa dee tawe gywii bamo
feye bọ mon gye Wuribware asese-o,
san ko e ba na ba tee mfen a asese-o
feye Wuribware ne mò wore dooo i de nkpa-o
mò gyi-ana.”*

²⁷ Ne Wuribware kyaame Isaya gbaa a kyoree
Yudaa awuye-o asen feye,

²⁸ “A gye kasentij feye Isireelii awuye kyoo
feye ooo kee kesepu-o mbeyomoo,
amaa asese kafwee i kinji a bọ ba mò ase,
a lee feye o gyi kasentij a o bu bamo kero menan,
na o sa kanoo feye ba kpuri.”*

* **9:25** Hoseya 2.23.
10.22-23 (LXX).

* **9:26** Hoseya 1.10.

* **9:28** Isaya

29 Ne Isaya a beε kyorεε ton ko feyε,

“N gye feyε Bo-elen-ɔ-kyon-ɔ-kemaa-Bware
a morowe asεε-ɔ bokɔ se sa ane,
weeteε Yerosalem man pεεε i kpuri,
feyε aneη ne Sodom na Gomora eman a
kpuri-o.”*

30 Amose-ɔ ketɔ ne kaa ba-ɔ e gye feyε nde se
awuye-o a nya ketɔ ne bɔ mon buwi kpa-ɔ, amaa
Yudaa awuye-o fεraa mon nya ketɔ ne baa buwi
kpa-ɔ. Nde se awuye-o ne Wuribware a tee feyε
asεε timaa, a lee feyε baa kɔre Yeesuu Kristoo
gyi. 31 Amaa Yudaa awuye-o fεraa, Wuribware
mon tee bamo feyε asεε timaa, a lee feyε bamo
akatɔ a pee mɔ mbraa-ɔ kegyase se, na bɔ nya waa
bamo eyee asεε timaa. 32 Ntetɔ se ne bɔ mon taare
pre Wuribware? A lee feyε baa kpa ne feyε bɔ ba
mɔ mbraa-ɔ kegyase kyεkyεε bɔ waa bamo eyee
asεε timaa mɔ ase. Kefore ko a di bamo kpa-rɔ-ɔ,
ne baa daye ayaa kemo se lee da. Kemo e gye feyε
bɔ mon kɔre Yeesuu Kristoo gyi. 33 Feyε aneη ne
Wuribware a tawe mɔ abwaresen wɔre-ɔ-rɔ ton
ko-ɔ,

“Mon' kee, n de kefore mɔ e beya Yerosalem
man-nɔ,*

na asεε daye ayaa kemo se na bɔ lee da.*
Okemaa mɔ ne ɔ kɔre kemo a o gyi-o
ipeere maa gyi mɔ, daa.”*

* 9:29 Isaya 1.9 (LXX). * 9:33 Isaya 28.16 (LXX). * 9:33 Isaya
8.14. * 9:33 Isaya 28.16.

10

Anɛn nɛ Yudaawuyɛ-o a fɔ Wuribwarɛ sɛ a kpa-ɔ

¹ Mɔ kɔsɔbɛɛ-ana, mɔ ɛ kpa feyɛ mɔn' ɲu feyɛ mɔ kɔnɛ sɛ na mɔ kɛbwarɛkɔrɛ ɛ gye feyɛ Wuribwarɛ mɔrɔwɛ mɔ asɛɛ Yudaawuyɛ-o. ² Mɔ ɛ taarɛ a ɲ yɛrɛ bɔ sa bamɔ feyɛ ba sun Wuribwarɛ kɛnkɛn. Amaa bɔ mɔn ɲi kpa nɛ ɔ gye kasɛntɪn, nɛ bɔ bɔrɔ sɛ bɔ sun mɔ-ɔ. ³ Baa kine kuɲu anɛn nɛ Wuribwarɛ ɛ waa nɛ ɔ sa nɛ nyɪnkpasɛ i kii sɛsɛ timaa-o. Bɔ mɔn sure feyɛ ba gya Wuribwarɛ a kpa nɛ ɔ ba a ɔ bɔ tɛɛ bamɔ asɛɛ timaa-o si. ⁴ Nɛ ɲkɛɛ Wuribwarɛ a bɔrɔ Kristoo si kaapɔ feyɛ mɔ mbraa-ɔ a fɔ mmɔ kɛɛ, nɛ m mɔn lɛɛ de anɛ sɛ keyaalen, na ɔkɛmaa nɛ mɔ ya kɔrɛ Kristoo gyi, Wuribwarɛ ɛ tɛɛ mɔ feyɛ sɛsɛ timaa.

⁵ Mbeyɔmɔ, anɛ Wuribwarɛ a mbraa-ɔ kegyasɛ na anɛ nya kii asɛɛ timaa-o asɛn, anɛ mbraa ɔsapɔ Mosis a kyɔrɛɛ feyɛ,

“Sɛsɛ kɛmaa nɛ ɔ gya Wuribwarɛ mbraa-ɔ sɛ-ɔ ɛ nya ɲkpa, ɔ maa wu.”*

⁶ Amaa fɔ ɛ kpa feyɛ Wuribwarɛ tɛɛ fɔ feyɛ sɛsɛ timaa, n gye atɔ nɛ a bɔ lɛn-ɔ nɛ fɔ ɛ waa pwɛɛ na ɔ dɛɛ tɛɛ fɔ anɛn a sɛsɛ-ɔ. N gye feyɛ fɔ kɛ-mɔn-tɔwɛ feyɛ, “Nsɛ nɛ anɛ ɛ nya a ɔ yɔ sɔsɔ?”* feyɛ anɛn nɛ baa kyɔrɛɛ waa abwaresɛn wɔrɛ-ɔ-rɔ tɔn kɔ-ɔ, na fɔ fa feyɛ fɔ fɛraa fɔ ɛ ya baa Kristoo kaasɛ. ⁷ N gye fɔ kɛbɛɛ tɔwɛ feyɛ, “Nsɛ ɛ gye nɛ o lwee

* **10:5** Kɔlɔɲɔ mbraa 18.5.

* **10:6** Mbraa kɛbɛɛsa 30.13.

sweere-rɔ?” feyε aneη ne abwareseη wɔre-ɔ-rɔ toη kɔ ne baa kyɔreε-ɔ, na fɔ fa feyε fɔ feraa fɔ e ya kyiηηi Kristoo lee lowi-ro-o. ⁸ Daabii! Ketɔ ne abwareseη wɔre-ɔ a tɔwe-ɔ e gye feyε,

“Wuribware aseη dɔη mone nnɔ se mone e tɔwe, ne a bɔ mone mfeere-rɔ.”*

Abwareseη amɔ ne ane e tɔwe amɔ aseη saη kemaa feyε mon' kɔre gyi-o. ⁹ Amɔ katiη-o e gye feyε abwareseη wɔre-ɔ ye, fɔ ya lee fɔ kanɔ-rɔ tɔwe laman-nɔ feyε, “Kristoo gye mɔ nyanpe,” ne fɔ a kɔre gyi fɔ kakponɔ-rɔ feyε Wuribware a kyiηηi Kristoo lee lowi-ro, amɔ feraa Wuribware e mɔrɔwe fɔ. ¹⁰ Amɔse-ɔ fɔ ya kɔre amɔ gyi, Wuribware e tee fɔ feyε sese timaa. Fɔ ya lee amɔ tɔwe ketɔ ne fɔ e kɔre fɔ i gyi-o laman-nɔ, Wuribware e mɔrɔwe fɔ. ¹¹ Feyε aneη ne baa kyɔreε waa abwareseη wɔre-ɔ-rɔ-ɔ,

“Okemaa mɔ ne ɔ kɔre mɔ a o gyi-o ipeere maa gyi mɔ, daa.”*

Kasentiη okemaa kemaa. ¹² A lee feyε mbeyɔmɔ Yudaa awuye-o mon leε bɔ kwee, ne bamɔ ne bɔ mon gye Yudaa awuye-o mɔ kwee, Wuribware e gye bamɔ okemaa mɔ nyanpe, ne o yure okemaa ne o su a ɔ tee mɔ-ɔ. ¹³ Feyε aneη ne baa beε kyɔreε waa abwareseη wɔre-ɔ-rɔ-ɔ,

“Wuribware e mɔrɔwe okemaa ne o su a ɔ tee

* **10:8** Mbraa kebeesa 30.14. * **10:11** Isaya 28.16 (LXX).

mṓ-ṓ.”*

14 Ne mbeyṓmṓ, emene ne ṓkṓ e waa a ṓ tee Wuribware feye ṓ morṓwe mṓ, amṓ ṓṓ kṓore mṓ gyi pwee? Ne emene ne ṓ waa a ṓ kṓore mṓ gyi, amṓ oo nu abwaresen pwee? Ne emene ne ṓ waa a o nu abwaresen-ṓ, amṓ abwaresen ṓkaaporo a yṓ mṓ ase pwee? 15 Ne emene ne abwaresen ṓkaaporo-ṓ e waa a ṓ yṓ mṓ ase, amṓ baa sun mṓ bṓ kyṓṓwe pwee? Feye anen ne baa kyṓre waa abwaresen wṓre-ṓ-rṓ-ṓ,

“Mṓn' kee bamo ne bṓ de asen timaa ba baa-ṓ,
na mṓn' sa a mṓne akatṓ gyi.”*

16 Amaa n gye ṓkema ya kṓore asen timaa-o kra-rṓ. Feye anen ne Wuribware kyaame Isaya a kyṓre-ṓ. ṓ ye,

“Wuribware, ṓkṓ bṓ-rṓ ne ṓṓ kṓore asen
ne ane a tṓwe-ṓ gyi aaa?”*

17 Amṓse-ṓ, amṓ katiṓ e gye feye, sese ya nu abwaresen-ṓ, ṓ taare a ṓ kṓore gyi. Ne ṓkṓ mṓ e mṓṓ tṓwe Kristoo asen, ṓkṓ maa nu haree gbaa ṓ kṓore a o gyi.

18 Amṓ asese i gyiiri ikii feye bṓ mṓṓ tee nu asen timaa-o ooo? Daabii! Baa nu. Feye anen ne baa kyṓre waa abwaresen wṓre-ṓ-rṓ-ṓ,

“Ese kema se awuye a nu amṓ bore,

* 10:13 YṓweI 2.32. * 10:15 Isaya 52.7. * 10:16 Isaya 53.1 (LXX).

ne amo asen a fo kaye-ro ton kema. ”*

19 Amo Yudaa awuye-o e taare a bo gyiiri ikii feye bamo feraa bo mon nu keto ne Wuribware a tawe-o kaase aaa? Daabii! A lee feye dedaa-o bamo mbraa sapo Mosis a waa kilinj feye bamo keseborolen se ne Wuribware ye,

“Amose-o mo e ba kasuro ko ne ka mon bo kokoro-o a m bo sa a bo ka kokwee.

Mo e ba kasuro awuye ne bo mon nyi asen-o a m bo fwii bamo dun.”*

20 Ne Isaya a bee kyoree kaapo-ro feye Wuribware ye,

“Mo a lee mo eyee bo kaapo bamo ne bo kyoo bo maa bise mo se-o.

Kade ne kamose awuye kyoo bo maa su ba tee mo-o ne mo a tawe gywii feye,

‘Mon' kee mo, mo e bo mfee-o.’ ”*

21 Amaa Yudaa awuye-o asen-o Isaya a kya se tawe feye Wuribware ye,

“Mo fonfon asesere feraa, mo a teyi asaree sanj kema bo tee bamo feye bo ba mo ase a nj korre bamo.

Amaa bamo eseboro a waa len, ne bo de katamaabu.”*

* **10:18** Kilinj 19.4 (LXX).

* **10:20** Isaya 65.1 (LXX).

* **10:19** Mbraa kebeesa 32.21.

* **10:21** Isaya 65.2 (LXX).

11

Yudaa awuye ne Wuribware a lee bo kii mo fɔɔfɔɔ asɛɛ-ɔ asɛɛ

¹ Aneɲ se-ɔ, amɔ ketɔ ne mo e tɔwe-ɔ e kaapo feye Wuribware a kine mo fɔɔfɔɔ asɛɛ Yudaa awuye-o nee eee? A moɲ gye aneɲ pɛɛɛ. Kee ε, η gbaa, Yudaanyi e gye mo. Mo nana e gye Abraham, ne mo a lee Benyamin a kasuro-o-ro-o.

² Daabii, Wuribware moɲ kine mo fɔɔfɔɔ asɛɛ Yudaa awuye-o, bamo ne oo lee bamo bo kii mo fɔɔfɔɔ asɛɛ lee haree dedaa-ɔ. Moɲ' nu aneɲ ne baa kyɔrɛɛ Wuribware kyaamɛɛ Iliya aseɲ waa abwareseɲ wɔre-ɔ-rɔ-ɔ. Iliya e porɔ mo fɔɔfɔɔ asɛɛ Yudaa awuye-o o gywii Wuribware nee feye,

³ “O Wuribware, fo asɛɛ Isireelii awuye a ba apan bo moɔ fo akyaamɛɛ-ɔ, ne baa bwee fo elɔɲɲɔkpa-ɔ.

Mo wɔre ya saɲ ne n gye fo kyaamɛɛ,
ne mbeyɔmɔ baa yere eyee ba kpa a bo moɔ η
gbaa mo.”*

⁴ Amaa moɲ' nu aneɲ ne Wuribware a beɲɲaa-ɔ. O ye,

“Mo a lee Isireelii awuye ηkpeɲ nsunoo kerɪ si sa mo eyee
ne bo moɲ kpuni aɲurii kisi Baal akatɔ-rɔ.”*

⁵ Aneɲ deɛ ne mbeyɔmɔ Wuribware asɛɛ ko a saɲ, ne oo ηu bamo ewee, ne oo lee bamo sa mo eyee.

* **11:3** 1 Awure 19.10, 14. * **11:4** 1 Awure 19.18.

⁶ Oo su bamo se nee se ne oo lee bamo. N gye feye baa waa asun timaa ko nee. A dee a gye bamo asun timaa si nee, weetee mo kusu bamo se-o mon de kaase.

⁷ Keto ne kaa waa-o e gye feye Yudaa awuye-o a deere deere kpa anen ne ba bor se na bo waa Wuribware kepre-o kpone. Amaa bomo-ro bamo ne Wuribware a lee sa mo eyee-o wore ya pre mo. Ne bamo ne baa san-o feraa a kii keseborolen awuye. ⁸ Feye anen ne baa kyoree waa abwarenen wore-o-ro-o,

“Amaa, bo fo ndoo, anen a ato mo ne oo waa ne baa nu-o,
o mon sa a bo nu amo kaase
a bo taa bo waa bamo mfeere-ro.”*

⁹ Feye anen ne Owure Deefid a kyoree waa mo ilin a wore-o-ro-o,

“O Wuribware, mo adon-o ya gyanje
a bo gyi kasu kan ateese,
na fo sa a a kpare bamo ebore-ro.
na a da bamo kigy feye kat ee a da kaboo-o.

¹⁰ Bun bamo akato se na bo ma nya taare nu,
na fo sa a bamo elare nya bamo gya,
na bo ma taare koson are ntinjin.”*

¹¹ Amoo keto e kaapo feye bamo a lee da-o, bo maa lee taare a bo koson nee ee? Daabii daa! Bamoo a waa ebaye-o se-o, Wuribware a kyon bamo se, ne oo ya sa nde se awuye-o kpa na bo bor se ba mo

* **11:8** Mbraa Kebeesa 29.4. * **11:10** Kilin 69.22-23 (LXX).

ase na ɔ mɔrɔwɛ bamɔ. Mfaanɛɛ ne ɔ waa ne Yudaa awuye-o kɔkwee a koso. ¹² To mbeyɔmɔ-ɔ, Yudaa awuye a bɔye-ɔ a sa ne Wuribware a yure nde se awuye bweetɔ. Ketɔ ne kaa fɔ Yudaa awuye-o si-o a kii ketɔ timaa ne ki de tɔnɔ-ɔ bɔ sa nde se awuye-o. Amose se-ɔ, Wuribware kikine Yudaa awuye-o gbaa ya baa kaye mɔ-rɔ asesɛ nyure-o, sanboto bamɔ kikinji ba Wuribware ase-ɔ e gye ne ke maa baa ane pɛɛɛ nyure aaa?

Anɛn ne Yudaa awuye katɔmaabu a sa ne Wuribware a yure nde se awuye-o

¹³⁻¹⁴ Mone ne mone mon gye Yudaa awuye-o mɔ, mon' lɔn ɛsɛbɔ na mon' nu ketɔ ne mɔ e kaapo mbeyɔmɔ-ɔ nɛnɛɛ. Mone se ne Wuribware a taa kusun mɔ sa mɔ feye η yere mɔ ayaa-rɔ waa. Bɔ lee anɛn a kusun mɔ ne ɔ taa sa mɔ-ɔ se, ne mɔ e kaapo mɔ eyee, na a nya waa mɔ fɔnfɔn asesɛ Yudaa awuye gya, na bɔ buwi kpa ketɔ ne nde se awuye-o a nya-ɔ, na Wuribware nya mɔrɔwɛ bamɔ bokɔ. ¹⁵ Wuribware kikine Yudaa awuye-o a sa ne mɔ aa kaye-rɔ asesɛ ne baa san-ɔ a waa kanɔ. Anɛn se-ɔ, Wuribware ya bee kɔɔre Yudaa awuye-o, a waa nee feye bamɔ a kyinji lee lowi-ro-o.

¹⁶ Mon' sa a ane taa feye sɛsɛ ya taa bodobodoo kebegya sa Wuribware, amɔ kebegya ne kaa san-ɔ san ke gye Wuribware lee nee. Anɛn dɛɛ ne kiyii ileη e gye Wuribware lee, ne kemɔ nyaagyii gbaa gye Wuribware lee. ¹⁷ Mbeyɔmɔ, Yudaa awuye-o du nee feye kɔdɔ-rɔ kiyii ne Wuribware a ηeri kemɔ nyaagyii-o ηkɔ bɔ twee, bɔ lee anɛn ne η ya wu-o si-o. Mone ne mone mon gye Yudaa awuye-o

mò du nee feyε kiyii suyo amò dεε ne kemò fεraa ke yere efa-rò-ò, ne Wuribware a ne kemò nyaagyii kakonko yaa bo kyena kemò ne ke yere kodoo-rò-ò se, ne kaa kyiηηi dan-ò. Amose-ò mbeyomò mone e nya mone ateese mone e lee kodoo-rò a kiyii a ilen amò ase nee. ¹⁸ Amò-ò se-ò, mone ma kaapo mone eyee. Mon' nyiηηi si feyε n gye mone ne mone gye nyaagyii-o e gye ne mone de kiyii-o ilen-no bo yera. Amaa ilen-o e gye ne i de mone-rò bo yera.

¹⁹ Amaa mone oko e tawe feyε, “Wuribware a ηeri nyaagyii-o nee na o nya taa mò bo kyena se.” ²⁰⁻²¹ Kaseηtiη nee! Anen ne bo mon kore gyi-o si, ne Wuribware a ηeri bamò bo twee. Fò fεraa, anen ne fò a kore gyi-o si, ne fò te kiyii-o si. Amose-ò, fò maa kaapo fò eyee feyε fò mon gye Yudaanyi. Fò ma trasii Yudaa awuye. Amaa sa se, a lee feyε anen ne Wuribware mon yowe nyaagyii gyenkrεεε-ò, anen dεε ne o maa yowe mmò ne oo ne lee efa-rò a kiyii-o si baa bo kyena kodoo-rò a kemò-ò se-ò. Mò a mon yowe Yudaa awuye-o, ne nteto se ne o yowe fò ne fò mon gye Yudaanyi-o?

²² Deere neεεε na fò ηu anen ne Wuribware a ηu fò ewεε-ò, na anen ne mò akato a pee-o. Mò akato a pee wee bamò ne baa lee da-ò se. Amaa fò fεraa, oo ηu fò ewεε. Fò ya kya se sure si feyε o ηu fò ewεε fò kakyena-rò, Wuribware maa ne fò a o bo twee. ²³ Anen dεε ne Yudaa awuye-o ya kore gyi, ne Wuribware bee o taa bamò a o bo kyena mò kiyii-o si. A lee feyε o de keyaalen a o waa anen. ²⁴ Wuribware a taa fò lee efa-rò a kiyii-o si baa bo kyena ndoo-rò a kiyii-o si. Ne kodoo-rò a kiyii-o nyaagyii fεraa ne o maa taare a o taa bo

kyena kodoo-ro a kiyii-o si aaa?

San ne Wuribware e morowe Yudaa awuye-o asen

²⁵ Mo kosobe-ana, mo e kpa feye mon' nu asen tirise mo kaase, na mone ma nya kaapo mone eyee. Amo e gye feye Yudaa awuye-o anu-ro e waa len nee, na a bo fo san ne nde se awuye, ne Wuribware nyi feye ba ba a bo kii Kristoo awuye-o peee a fo kan. ²⁶ Amo kamere-ro na Wuribware morowe Yudaa awuye-o peee. Feye anen ne baa kyoree waa abwarenen wore-o-ro-o,

“Morowepo e lee Siyeh man-no a o ba, na o bo lee borokone peee lee Yakubu a ananagi-o-ro.

²⁷ Mo ya lee bamo ebye-o, amo-o e gye etan ne mo aa bamo e waa-o nee.”*

²⁸ Mbeyom, ane ya bee deere, ane i nu feye bamo kicine asen timaa-o kokoregyi a sa ne baa kii Wuribware adon, ne kaa baa mone kitimaa. Amaa kpa ko se mo-o, Wuribware san o kpa bamo asen, a lee feye mo ya lee bamo feye bo kii mo asese, ne oo tawe bo beya feye o sa bamo adedaapo ato dabe. ²⁹ Wuribware ya sa kotoko, o bee o maa kore kem. Anen de ne mo e kpa a o tee oko feye o ba mo ase, o maa kyurowi mo mfeere feye o tee sese-o.

³⁰ San ko weetee mone de mone maa bu Wuribware. Amaa bo lee anen ne Yudaa awuye-o gbaa mon bu Wuribware-o se-o se, ne oo nu mone

* **11:27** Isaya 59.20-21 (LXX); Isaya 27.9; Yeremeya 31.33-34.

ne mone mon gye Yudaa awuye-o ewee, ne oo
 taa mone ebaye bo ke mone. ³¹ Yudaa awuye a
 kii katomaabu awuye-o si-o, Wuribware a yowe
 bamo asen sa bamo, na bamo ya nu bamo eyee,
 na o nya nu bamo ewee taa bamo ebaye bo ke
 bamo, feye anen ne oo nu mone ewee-o dee. ³² A lee
 feye Wuribware a tawe feye asese peee gye ebaye
 awaapo nee, na o nya nu asese peee ewee.

³³ Oo! Wuribware nyi ato, ne o nyi asen fee!
 Nse e gye ne o taare a o nu mo mfeere?
 Nse e gye ne o taare a o nu mo ekpa-ro?

³⁴ Feye anen ne baa kyoree waa abwaresen
 wore-o-ro-o,

“Nse gbaa i nyi Wuribware mfeere?
 Ose mo ya dee ka mo asen?”*

³⁵ “Nse e gye ne o taare a o ke mo ato,
 na mo-o mo ke sese-o keto bo teere?”*

³⁶ Keto kema a lee Wuribware ase nee.
 Mo se ne keto kema bo-ro.

Na lalalowe-o keto kema bee kinji yo mo ase.
 Amose se-o Wuribware nya kedabe na wuraa
 nsu peee. Ameye.

12

Kristoo awuye keborogyi ne ki bware sa bamo-o

¹ Mo kosobee-ana, mbeyamo mone a nu anen ne
 Wuribware a nu mone ewee bweeto, ne oo morowe
 mone-o. Anen-o se-o, mo e kore mone nee feye
 mon' taa mone eyee peee bo sa Wuribware. N gye

* **11:34** Isaya 40.13 (LXX).

* **11:35** Yobu 41.11.

mone lowi ne ɔ kpa, amaa ɔ kpa nee feye mon' kyena kakyena timaa ne ka pre mɔ-ɔ. Na mon' lee mone mme-ro sunj mɔ. ² Mone ma lee kase kakyena ne kaye mɔ-ro asese te-o-ro. Amaa mon' yowe mone eyee bo sa Wuribware a o kyurowi mone na mone mfeere, na mon' nya kii feye mɔ-ɔ. Aneɲ ne mone e borɔ se na mon' taare bo ɲu ketɔ ne ki bware-o, na ketɔ ne ke e pre Wuribware-ɔ, na kpa ne o bware ekpa peee-ro-ɔ. Amo-ɔ peee gye ketɔ ne Wuribware e kpa-ɔ.

³ N de Wuribware ne oo ɲu mo ewee-ɔ, ne ɔ tee mo feye m bo sunj mɔ-ɔ, mo e tawe mo i gywii mone peee feye mone ɔko ma kan fa feye ɔ kyɔ ketɔ ne ɔ gye-ɔ. Amaa kemo ne ki tiri-o e gye feye, mon' sa a mone okemaa ɲu feye mɔ kokɔregyi na keyaalen ne Wuribware a sa mɔ-ɔ e gye mɔ lee. ⁴ Ane ɲyowore de abegya bweetɔ, amaa kebegya kema na kemo kusunj waase. ⁵ Aneɲ deɛ ne ane asoree awuye gye Kristoo a kokowebee-ɔ-ro asese, ne ane peee gye asese konko, a lee feye ane du ne feye Kristoo a kayowore-ɔ kebegya nee. ⁶ Ne ane okemaa keyaalen kwee mɔ beko lee-ro. A lee feye okemaa na mɔ ketɔ ne Wuribware a sa mɔ-ɔ. Amose-ɔ mon' sa a ane okemaa ba mɔ keyaalen-ɔ bo waa kusunj feye aneɲ ne Wuribware a sa mɔ-ɔ. ɔko ne ɔ tawe ketɔ ne Wuribware a lee bo kaapo mɔ-ɔ, mon' sa a ɔ ba mɔ kokɔregyi ne o de-o bo tawe amo. ⁷ ɔko ne ɔ taare a ɔ kya bokoro-ɔ, mon' sa a ɔ ba mɔ keyaalen ne o de-o bo kya bamo-ro. Aneɲ deɛ ne ɔko ne ɔ kaapo abwaresen-ɔ waa, na ɔ ma waa worɔgya. ⁸ Na ɔko ne mɔ gbaa e waa asese wore-ɔ waa aneɲ deɛ. ɔko ne ɔ taare na mɔ aa mɔ

bεεkō-ana ke atō timaa ne o de-o-ro-o waa aneη, na ɔ ma kpa kemō kakaka. Ɔkō ne ɔ gye asaree a agyenkperepō-ɔ ɔkō-ɔ ba mō elen pεεε bō waa kusun kenken. Ɔkō ne mō e taare a ɔ kya mō bεεkō-ana ne asen a tō bamō-ɔ-rɔ kya-rɔ na ɔ ma tεε.

⁹ Mōn' lee mone mme-ro kpa abεε asen. Mōn' kine ketō kemaa ne ke gye bōye-ɔ. Na mōn' kra ketō kemaa ne ki bware-o-ro kenken. ¹⁰ Mōn' kpa abεε feye aneη ne akowebεε e kpa abεε-ɔ. Ɔkēmaa bu mō bεεkō kedabe kyōη mō eyee. ¹¹ Mone ma waa worɔgya. Mōn' len eyee waa kusun ne mone e waa mone e sa ane nyanpe-ɔ. ¹² Mōn' sa a temaa ne mone de feye mone e yɔ soso-ɔ sa mone kakatɔgyi. Aseη ya tō mone, na mōn' waa kanyite. Mone ma yowē san kemaa kebwarekore. ¹³ Asaree agyi-o ɔkō i wu kitiri, mōn' kya mō-rɔ. Na mōn' kra afō damenanse mone elōη-nɔ.

¹⁴ Ɔkō ya waa mone aworefɔɔ, mōn' tōwē gywii sese-ɔ feye, “Wuribware yure fō.” Mone ma kan da mō yii. ¹⁵ Ɔkō ne mō akatō ya gyi, mōn' sa a a waa mone gbaa mone kōne. Ne ɔkō mō ne mō kakponɔ-rɔ ya nyera, mōn' sa mō kakponɔkya. ¹⁶ Mōn' kyena kayeeyuri-ro, na mōn' waa kanō kōηkō. Mone ma dee bu mone eyee asesε dabe. Amaa mōn' baa mone eyee kaase, na mone aa aworɔba dee nare. Mone ma kaapo mone eyee.

¹⁷ Ɔkō ya waa mone bōye, mone ma ba bōye bō ka mō kōkō. Mōn' dee waa ketō ne ɔkēmaa kee feye ki bware-o. ¹⁸ Mone e taare de, mōn' waa ketō kemaa ne ke e sa a mōn' taare kyena abεε ase kayeeyuri-ro-o. ¹⁹ Mō kosobεε-ana, mone ma ba dondaa bō kō ɔkō. Amaa mōn' yowē mō bō sa

Wuribware. Mò e gye ne o gyiiri ebaye awaapo
keseba. Feyε aneη ne baa kyoreε waa abwareseη
wore-ɔ-rɔ-ɔ,

“Wuribware ye,
Mò e gye ne mò e ba dondaa na m bɔ kɔ sa mone.
Mò e gye ne mò e ka mone adon kɔkɔ a n sa
mone.”*

²⁰ Amaa ketɔ ne mon' waa-ɔ e gye ketɔ ne baa bee
kyoreε waa abwareseη wore-ɔ-rɔ-ɔ feyε,

“Akon i de fo don, sa mò ateese a o gyi.
Burufɔ i de mò, sa mò nkyu a o nuu.
Fo ya waa mò aneη,
fo e ba ipeere a fo bɔ mɔɔ mò.”*

²¹ Amose se-ɔ, mone ma sa a ebaye nya mone se
keyaalenη. Amaa mon' ba kedamenanηε bɔ gyi
ebaye se.

13

*Aneη ne ane bu bamo ne bo de ane se keyaalenη
kaye mɔ-rɔ-ɔ*

¹ Mone okemaa bu bamo ne bo de mone se
keyaalenη-ɔ. A lee feyε keyaalenη kemaa ne seεε de ɔ
deere man se-ɔ a lee Wuribware ase nee. Wurib-
ware e gye ne ɔ sa man ayaalenpo-ɔ keyaalenη
ne bo de-o. ² Amose se-ɔ, oko ne ɔ waa kotoko o
kye bamo ne bo de man keyaalenη-ɔ i kye ketɔ ne
Wuribware a kra bo yera-ɔ nee. Ne a kaapo feyε

* **12:19** Mbraa kebeesa 32.35. * **12:20** Anase na akpare 25.21-22
(LXX).

seɛ-ɔ e kpa m̀ eyee kesebɔgyiiri nee. ³ Ɔkɛmaa ne ɔ waa itimaa-o mon sere bamo ne ba deere m̀ se-ɔ. Amaa bamo ne ba waa ebɔye-ɔ e gye ne bo sere bamo. Nteto ne fo e waa na fo ma nya sere bamo? Waa keto ne ki bware-o, na bo kyoro fo, a lee feye ba kperi mone se bo gye Wuribware ayaafore ba waa kusun ba kpa mone itimaa. Amaa mone ya waa bɔye, amo feraa mon' sere bamo, a lee feye n gye kwaa se ne keyaalen-ɔ bo bamo kesaree-ro. ⁴ Bo gye Wuribware ayaafore nee, ne bo yere m̀ ayaa-ro ba gyiiri ebɔye awaapo kesebo. ⁵ Amose se-ɔ mon' dee bu bamo ne bo de man keyaalen-ɔ. Mone ma bu bamo bo lee anen ne Wuribware dun i fwii mone se-ɔ se wore. Amaa mon' bee bu bamo bo lee anen ne mone nyi mone mferere-ro feye anen i bware feye mon' waa-ɔ se.

⁶ Amose se ne a bee a bware feye mon' dee ka etweetwee na ilenpoo. A lee feye bamo ne bo de man keyaalen-ɔ akato a pee bamo kusun-o si. Kusun amo ne ba waa-ɔ gye Wuribware lee nee. ⁷ Amose-ɔ mon' ka keto ne ki bware-o bo sa bamo ne bo de mone se keyaalen-ɔ. Mon' ka etweetwee eworese eworese ne ba kore-ɔ peee, na mon' bu bamo kedabe ne baa sa bamo-ɔ.

Anen ne mon' bu abee-ɔ

⁸ Mone ma kan kra oko oko na ki di mone mbonro-ro. Keto ne ki di mone mbonro-ro-ɔ e gye kekpa. A bware feye mon' dee kpa abee asen. A lee feye oko ne ɔ kpa m̀ kosobee asen-ɔ a gya Wuribware a mbraa-ɔ peee se nee. ⁹ Mon' nyinji si feye mbraa-ɔ ye,

“Fò ma kaṅ waa kakyeeḱpa bεεε kanyareḱpa a fò
 nyera awaareyε,
 fò ma kaṅ mɔɔ sεsε,
 fò ma kaṅ ywii,
 fò maa kaṅ sa a fò akatɔ pee ɔkɔ atɔ se.”*

Mbraa mɔ na mmɔ ne η ya saṅ-ɔ pεεε katiṅ e gye
 feyε,

“Kpa fò bεεkɔ asenṅ feyε anenṅ ne fò e kpa fò
 eyee-ɔ.”*

¹⁰ Mone i de kekpa mone ηkponɔ-rɔ, mone maa
 waa mone bεεkɔ-ana bɔye. Amose se-ɔ mone e
 kpa mone bεεkɔ-ana, a kaapo nee feyε mone gya
 Wuribware a mbraa-ɔ pεεε se.

¹¹ Ketɔ se ne mɔ e tɔwe amɔ-ɔ pεεε-ɔ e gye feyε
 mɔ e kpa a mon' pini nee feyε saṅ a fò feyε mon'
 kyinṅi lee idi-ro. A lee feyε kake ne Kristoo e ba
 na ɔ bɔ mɔrɔwe ane-ɔ a tɔ-rɔ kyonṅ saṅ ne ane a
 lee bɔ kɔɔre mɔ gyi-o. ¹² Kanye kebee a kyonṅ,
 kaye kike a tɔ-rɔ. Amose se-ɔ mon' sa a ane yɔwe
 atɔ ne asese ne bɔ te kibugyii-ro-o e waa-ɔ kɔwaa.
 Mon' sa a ane taa keyaalenṅ ne Wuribware a sa
 ane feyε ane bɔ kyena kakyena timaa na ane bɔ
 kɔ ebɔye. Amose-ɔ, mon' sa a ane kyena feyε anenṅ
 ne a bware sa bamɔ ne bɔ te kelanṅerɔ-ɔ-rɔ-ɔ.

¹³ Amose-ɔ ane ma dee gyi ateese bweeto bweeto
 bεεε ane bwee. Ane ma waa kakyeeḱpa na kan-
 yareḱpa bεεε kipurima. Ane ma kpa ekɔ bεεε ane
 ka ane bεεkɔ-ana kɔkwee. ¹⁴ Ketɔ ne mon' waa-ɔ e

* **13:9** Kelee Igyipiti 20.13-15, 17; Mbraa kebeesa 5.17-19, 21.

* **13:9** Kɔlɔṅṅɔ mbraa 19.18.

gye feye mon' sa a Kristoo nya mone se keyaalen, na mone ma lee nya fa anen ne mone e waa a mon' nya ato boye ne mone e kpa-o mfeere.

14

Wuribware wore e gye ne o de kpa feye o poro fo kosobee

¹ Mbeyom, mone kosobee ne mo kokoregyi mon bo len-o asen, anen a sese-o, mon' kra mo neene, na mone aa mo ma kan gyiri keto ne mo kokoregyi mon bo len kemo-ro-o asen ikii. ² Oko e tawe feye o de kpa feye o gyi keto kema. Oko ne mo kokoregyi mon bo len-o i kisi kiyee kema. ³ Oko ne o gyi keto kema-o ma kan trasii oko ne oo kine kiyee kema kowo-o. Oko ne oo kine kiyee kema kowo-o mo ma kan trasii oko ne o w-o mo, a lee feye Wuribware a kore anen a sese-o. ⁴ Oko de kpa feye o poro oko keyaafore aaa? Daabii! Keyaafore-o mo nyanpe dooo e gye ne o taare a o tawe feye o waa ato beee o mon waa ato. Kasentij si o nya nkyoro, a lee feye ane nyanpe e gye ne o de kpa feye o tawe feye o waa ato.

⁵ Sese ko e fa feye kake ko gye kake dabe ka kyoko. Ne oko mo e fa feye nke-o peee ta abee se. Mon' sa a bamo okema taa kemo ne mo mfeere a sa mo feye ke gye-o. ⁶ Okema ne o bu kake ko o kyon kako-o e waa anen nee na o nya bu ane nyanpe Yeessu. Okema mo ne o gyi keto kema-o e waa anen nee na o nya bo bu ane nyanpe, a lee feye sese-o e kore kebwarekore o wee mo ateese si pwee ne o dee gyi. Okema ne o kine kiyee kowo-o mo i kine nee na o nya bo bu ane nyanpe, a lee feye mo gbaa e kore kebwarekore o wee se pwee ne o dee gyi

mò ateese. ⁷ N gye ane wore eyee ne ane te bo sa. Aneɲ dεε ne ane lowi mon gye ane wore lee. ⁸ Ane i te, ane te bo sa ane nyanpe Yeessu nee. Ne ane ya wu mo, ane a wu bo sa ane nyanpe nee. Aneɲ se-ɔ haree ane te bεεε ane a wu ooo, ane nyanpe e bo ane.

⁹ Aneɲ se ne Kristoo a wu. Oo wu nee, ne ɔ bee kyinɲi lee lowi-ro, na ɔ nya kii bamo ne baa wu-o na bamo ne bo san bo te-o bamo nyanpe. ¹⁰ Amose-ɔ, ne nkee nteto se ne fo e poro bεεε fo i trasii fo kosobεε-ɔ nee? Nu feye ane pεεε e yere Wuribware akato-ro mo senɲyikpa-ɔ. ¹¹ Kee ε, baa kyoreε waa abwareseɲ wore-ɔ-ro feye,

“Wuribware ye, Mo a bo-ro-ɔ se-ɔ, η ye,
 ɔkemma i kpuni anurii mo ayaa-ro
 na o sure si feye mo e gye nyanpe.”*

¹² Amo-ɔ e kaapo nee feye Wuribware i bise ane ɔkemma aseɲ, na ɔkemma lee kanɔ sa mo eyee gywii Wuribware.

Mon' deε nyite abεε

¹³ Amose-ɔ mon' sa a ane deε yowe abεε keporo. Mon' sa a ane ma lee waa ane kosobεε Kristoonyi keto ne ke e sa a ɔ waa boye-ɔ. ¹⁴ Mo a gye ane nyanpe Yeessu a asεε-ɔ ɔko-ɔ, mo e kore a n gyi feye kotoko mon bo-ro ne ke gye iyisi kemo eyee se. Amaa ne ɔko e fa feye kotoko gye iyisi ato fεraa, ke gye bo sa seεε amo fonfon nee. ¹⁵ Amose-ɔ, keto ne fo i gyi-o e sa ne fo kosobεε dun i fwii fo se fεraa, amo fεraa a kaapo nee feye fo mon lee fo e

* **14:11** Isaya 45.23 (LXX).

kpa m̀ò asen̄. Fò ma sa a ketò ne fò i gyi-o nyera òkò ne Kristoo a kperi m̀ò se wu-o. ¹⁶ Amose ne ñ ye, haree fò e fa feye ateese kò bware kigyì gbaa ooo, amò kigyì ya sa ne bókò e porò fò feye fò e waa ebaye, amò feraa yowe amò kigyì. ¹⁷ A lee feye ane e tawe ane kitii Wuribware a kuwure-o si asen̄, ketò ne ane i gyi beee ane i nuu-o asen̄ mon̄ tiri. Ketò ne ki tiri-o e gye feye ane a de kedamenan̄se na kayeyuri na kakatogyi ne amò peee a lee Wuribware a kufwiin̄e timaa-o ase-ò. ¹⁸ Òkò ne o sun̄ Yeessu kpa m̀ò se-ò asen̄ e pre Wuribware, na ases̄e gbaa kyorò m̀ò.

¹⁹ Anen̄ se-ò mon̄' sa a ane len̄ eyee waa ketò ne ke e baa kayeyuri ases̄e kakyena-rò-ò na ketò kemaa ne ke e sa ne ases̄e e kya abee-rò-ò. ²⁰ Mone ma sa a Wuribware kusun̄ nyera bò lee ateese kò se. A gye kasent̄in̄ feye ateese peee m̀ò bware. Amaa a mon̄ bware feye mon̄' gyi ateese kò ne a sa a mone kosobe ee Kristoonyi lwee ebaye-rò-ò. ²¹ A mon̄ bware feye mon̄' wò kiyee kemaa beee mon̄' nuu nta kemaa ne n sa a mone kosobe ee lwee ebaye-rò-ò.

²² Anen̄ ne mone e kore amò-ò asen̄ mone i gyi-o gye mone aa Wuribware wore kpen̄ mbontò-rò asen̄ nee. Òkò ne o gyi kotòkò ne ke maa waa m̀ò mferere-rò feye ke mon̄ bware-o de nyure. ²³ Amaa ketò ne fò i gyi-o, ne fò e mon̄ nyi feye ki bware beee ke mon̄ bware, amò feraa Wuribware i bu fò kepò, a lee feye n gye fò kokoregyi-o e gye ne kaa sa ne fò i gyi. Amose se-ò sese e ma kore a o gyi feye ketò ne ò waa-ò bware, amò feraa ò waa baye nee.

15

¹ Amose-ɔ, ane ne ane e kɔɔre Kristoo ane i gyi kenken-o dee nyite bamo ne bamo kokɔɔregyi mon kyɔ bo lee ane ne ba kisi kotakɔ se. Na ane dee waa ketɔ ne ki i gyi bamo akatɔ-ɔ. Ane ma waa ketɔ ne ki i gyi ane wɔre akatɔ-ɔ. ² Ane okemaa dee waa ketɔ ne ki i gyi mɔ kosobee Kristoonyi akatɔ-ɔ, na ke nya waa mɔ dan, na ɔ kya mɔ-rɔ, ane ne mɔ kokɔɔregyi e nya a kɔ waa kokyɔ-ɔ. ³ Nu feye Kristoo gbaa, n gye ketɔ ne ke e pre mɔ fɔnfɔn-ɔ ne ɔ waa. Ɔ waa feye ɔko ne ɔ kyɔre Wuribware kunu si asen waa abwaresen wɔre-ɔ-rɔ-ɔ,

“Asa gyi ne baa tu wee Wuribware se-ɔ
a lanje a gya mɔ se mbeyɔmɔ.”*

⁴ Mbeyɔmɔ ketɔ kemaa ne ke bo abwaresen wɔre-ɔ-rɔ lee haree dedaa-ɔ, baa kyɔre bo kaapo ane nee, na ane nya nu ane ne Wuribware a kya bamo ne baa taare gyi awɔrefɔ-ɔ kanyite-o-ro-o. Ane a atɔ kekare-ɔ e sa ane wɔre na temaa. ⁵ Amo a tee a gye feye Wuribware e gye ne ɔ sa mone kanyite na wɔre-ɔ, amo feraa ane e kore mɔ ne feye ɔ sa a mon' nyite abee, feye ane ne Kristoo Yeesuu a nyite bokɔ-ɔ. ⁶ Ane-ɔ na mone nno nya twe abee se, na mon' waa kanɔ kyɔrɔ Wuribware ne ɔ gye ane nyanpe Yeesuu Kristoo mɔ se-ɔ. ⁷ Ane se-ɔ, mone ma kine abee, feye ane de ne Kristoo gbaa mon kine mone-ɔ. Na Wuribware nya nkyɔrɔ na wuraa.

* **15:3** Kilin 69.9.

Anẹj ne abwaresen wore-ɔ a tɔwe feye nde se awuye e kyoro Wuribware-ɔ

⁸ Ketɔ ne mɔ e kaapo-ɔ e gye feye Kristoo a ba feye ɔ bɔ waa kusun bɔ sa Yudaa awuye-o nee, na ketɔ ne Wuribware a tɔwe bɔ beya feye ɔ waa a ɔ sa bamɔ adedaapo-ɔ nya waa kasentɪŋ. ⁹ Mfaanɛɛ se-ɔ, na nde se awuye taare kyoro Wuribware bɔ lee anẹj ne mbeyɔmɔ oo ŋu bamɔ ewɛɛ-ɔ se. Feye anẹj ne baa kyoro Wuribware mɔ abwaresen wore-ɔ-rɔ-ɔ,

“Amose-ɔ, mɔ e kyoro fɔ a n gywii nde se awuye, na ŋ waa ilin bɔ daa fɔ bamɔ akatɔ-rɔ.”*

¹⁰ Ne baa bee kyoreɛ feye, “Nde se awuye, mon' bɔ tii Wuribware asesɛ-ɔ se kyoro mɔ.”*

¹¹ Ne baa bee kyoreɛ feye,
“Nde se awuye eee, mon' ba a ane kyoro Wuribware.
Asɛɛ pɛɛɛ mɔ, mon' waa ilin bɔ daa mɔ.”*

¹² Mon' bee kee ketɔ ne Isaya a kyoreɛ-ɔ,

“Yɛsee mɔ kenanagyi ɔko e ba a ɔ bɔ ba.
Mɔ e gye ne ɔ koso na ɔ deere
nde se awuye pɛɛɛ se
na bɔ bɔ kɔre mɔ gyi.”*

¹³ Mɔ e kore kebwarekore nee feye anẹj ne mone e kɔre Wuribware mone i gyi-o si-o, Wuribware

* **15:9** 2 Samuwɛl 22.50; Kiliŋ 18.49. * **15:10** Mbraa kebeesa 32.43. * **15:11** Kiliŋ 117.1. * **15:12** Isaya 11.10 (LXX).

ne ɔ sa ne mone e kɔɔre mone i gyi feye mone e ya soso-ɔ sa mone kakatɔgyi bweetɔ na kayeyuri, na Wuribware a kufwiinje timaa a keyaalen-ɔ nya sa a mone temaa-ɔ dee tii si bweetɔ.

¹⁴ Mo kosobee-ana, a mon gye feye ma kɔɔre mone mo i gyi nee se ne mo e kyoree asen mo mo e kyonwe mone. Amaa mo a kɔɔre gyi nee feye mone e waa abee kedamenanɛ san kema, ne mone de kanyiasen ne mone e taare mone de kamɔ mone e kaapo abee atɔ. ¹⁵⁻¹⁶ Amaa mo a kyoree asen mo bo kyonwe mone lenlen nee na a nya nyinji mone ketɔ ne mone kyɔ mone nyi-o si. Mo e taare a η waa anen, a lee feye Wuribware ya sa mo kpa feye η kii Yeesuu Kristoo keyaafɔre, na η waa kusun sa mone ne mone mon gye Yudaa awuye-o. Feye anen ne Wuribware ɔlɔnɔpo kusun e gye feye ɔ ba kabo a ɔ bo lɔnɔ Wuribware-ɔ, mo kusun e gye feye n tɔwe abwaresen gywii mone ne mone mon gye Yudaa awuye-o. Na ηkee n taare taa mone bo sa Wuribware. Mɔ akatɔ i gyi na ɔ kɔɔre ketɔ ne n de bo sa mɔ-ɔ, a lee feye Wuribware a kufwiinje timaa-o e gye ne ɔɔ kpee iyisi ne i te mone se-ɔ, na mon' nya waa aseɛ ne bo bware Wuribware ase-ɔ.

¹⁷ Amose-ɔ n de kpa feye, mo a gye Kristoo sese-ɔ se-ɔ, η kaapo mo eyee bo lee ketɔ ne mo a waa sa Wuribware-ɔ se. ¹⁸⁻¹⁹ Amaa mo e dan dun nee na n tɔwe kemɔ ne Kristoo a yere mo se waa sa ne nde se awuye-o a bo bu Wuribware-ɔ, na mo asen tɔweɛ, na mo awaase, na akpeneyeɛto ne mo a waa-ɔ, na Wuribware a kufwiinje timaa a keyaalen-ɔ, na anen ne Kristoo a bo waa amo pɛɛɛ-ɔ. Amose-ɔ mo kenare kaa lee Yerusalem ya

bọ fọ Ilirikum sweere se-ọ, mọ a tọwe asen timaa amọ ne a gye Kristoo kunu si asen-ọ gywii mfen toj kema awuye-o lowe. ²⁰ Mọ a kpa nee feye san kema n tọwe asen timaa-o toj kọ ne bọ mon tɛɛ nu Kristoo kenya se-ọ. Mọ ya waa anen, san-ọ a mon gye feye ọkọ a talii ne ọ da-ọ se ne mọ e pwee mọ e gya se. ²¹ Mọ e waa amọ-ọ nee, feye anen ne baa kyoree waa abwaresej wore-ọ-rọ-ọ,

“Na bamọ ne bọ mon tɛɛ ya tọwe mọ asen-ọ
gywii bamọ-ọ nya ọu mọ,
na bamọ ne bọ mon tɛɛ nu-o mọ
nu amọ kaase.”*

Mfen ne Pọl a kra feye ọ be ọ yọ-ọ

²² Bọ lee anen ne mọ a tu kpa bweeto ya tọwe abwaresej-ọ gywii asese bweeto-ọ se, ne bọ fọ mbeyomọ, mon tɛɛ taare nya kpa bọ ka mone kan. ²³⁻²⁴ Amaa mbeyomọ feraa, mon lee n de kusun esweere amọ se a ọ waa. Amose-ọ amọ a gye nsu kan ọkọ nee feye mọ a kpa kebonu mone ne mon tɛɛ taare-ọ se-ọ, mọ e kyon mọ e yọ Spaniya sweere se mọ e borọ mone aye, na ọ ka mone kan. Na mọ ya bọ gyi akatọ mone ase kafwee, na mon' nya taare kya mọ-rọ, na n kya mọ kpa-ọ se. ²⁵ Amaa mbeyomọ feraa mọ e kpa feye ọ yọ Yerusalem man-ọ ya kya Wuribware asese ne bọ bọ mfen-ọ-rọ. ²⁶ Ketọ se ne mọ e yọ mfen-ọ e gye feye asoree asese ne bọ bọ Makedoniya na Akaya esweere se-ọ a da bamọ eyee se feye ba kyonwe Kristoo awuye ne ba wu kitiri, ne bọ bọ Yerusalem man-ọ-ọ atanne. ²⁷ Bamọ fonfon ya da bamọ

* **15:21** Isaya 52.15 (LXX).

ηκρονῶ σε kra aneη a asen-ῶ. Amaa kasentij feraa, a kyῶ a tiri feye bῶ sa Yudaa awuye atiripῶ amῶ kotῶko. A lee feye nde se awuye-o a borῶ Yudaa awuye si nya nyure ne η ya lee sosῶ-ῶ. Amose-ῶ nenfo a bware feye bῶ bee sa bamῶ kaye mῶ-rῶ atῶ ne Wuribware a bῶ yure bamῶ-ῶ akῶ. ²⁸ Mῶ ya ηu feye atanne-ῶ a lwee bamῶ kesaree-rῶ, na ηkee, n kya se yῶ Spaniya sweere se. Amaa mῶ e yῶ, mῶ e borῶ a η ka mone kanῶ. ²⁹ N nyi feye mῶ ya bῶ ka mone kanῶ, a waa dεε n de Kristoo nyure peεε a m baa mone.

³⁰ Mῶ kosobeε-ana, mone a gya ane nyanpe Yeesuu Kristoo ne Wuribware a kufwiije timaa-o a sa ne mone e kpa mῶ asen-ῶ se-ῶ se-ῶ, mῶ e kore mone nee feye mon' dee kya mῶ-rῶ kore kebwarekore kenken sa mῶ. ³¹ Mon' gye ηkpeε kore kebwarekore feye Wuribware lee mῶ lee bamῶ ne bῶ bῶ Yudeya sweere se, ne bῶ maa kῶre Kristoo ba gyi-o kesaree-rῶ. Na mon' kore nyasepῶ feye Yerusalem asree asese-ῶ kῶre atanne ne n de mῶ e yaa bamῶ-ῶ. ³² Mῶ ya waa amῶ-ῶ peεε lowe, mῶ mfεere i di mῶ. Na Wuribware ya sure, m ba mone ase bῶ ka mone kanῶ kyεkyεε, na ane waa abεε wῶre.

³³ Mbeyῶmῶ, mῶ e kore kayeyuri sapῶ-ῶ Wuribware nee feye ῶ gya mone peεε kamεε. Ameye.

16

Kanaka

¹ Mῶ e kore mone nee feye ane pekyee Fiibii ya ba mone ase, mon' kra mῶ neεneε. ῶ gye akyarῶpῶ-ῶ ῶko nee, ne ῶ waa kusun ῶ sa asree awuye ne bῶ bῶ Kenkreya man-nῶ-ῶ. ² Mon' kra

mò nεεnεε anε nyan̄pε ken̄yare-rɔ, feyε anε̄n̄ nε a bware bɔ sa Wuribwarē asεsε feyε bɔ waa-ɔ. Na, mò ē kpa ketɔ kemaa bɔ leē monē asē, mon' kya mò-rɔ na ɔ nya kemɔ, a leē feyε ɔ gyē nyarē timaa asεsε bweētɔ asē na mɔ asē.

³ Mɔ ē ka Prisikila na Akwila nε bɔ gyē mɔ bεεkɔ-ana, nε anε̄ ē waa Kristoo Yeesuu kusun̄-o kanɔ. ⁴ Baa kperi mɔ sē bɔ dee a bɔ mɔɔ bamɔ. N gyē mɔ wɔrε ē gyē nε̄ mɔ ē sa bamɔ an̄sε. Ndē sē awuye-o-ro as̄rεε awuye pεεε nε̄ mɔ i sun̄ mɔ ē sa-ɔ gbaa ē sa bamɔ an̄sε na kowaa.

⁵ Mɔ ē ka asεsε nε̄ ba gyan̄pε ba waa as̄rεε bamɔ lɔn̄-nɔ-ɔ kanɔ.

Mɔ ē ka mɔ nyarē timaa Ipeenitus kanɔ. Mɔ ya gyē nk̄pεε kii Kristoonyi Asiya sweerē pεεε sē.

⁶ Mɔ ē ka Mariya nε̄ oo sun̄ ken̄ken̄ sa monē-ɔ kanɔ.

⁷ Mɔ ē ka mɔ kowεbεε-ana Andrunikus na ɔkyeε̄ Yuniya kanɔ. Mɔ aa bamɔ nε̄ baa dεε̄ tii san̄ kɔ-ɔ. Bɔ gyē Kristoo ayaa-rɔ ayerepɔ-ɔ bokɔ, nε̄ bɔ de ken̄yarē timaa. Baa daa mɔ gbaa ikii Kristoo awuye.

⁸ Mɔ ē ka Ampriyas kanɔ. ɔ gyē mɔ kosɔbεε̄ Kristoonyi, nε̄ mɔ ē kpa mò asen̄ bweētɔ.

⁹ Mɔ ē ka Orabanus, mɔ bεεkɔ nε̄ mɔ aa mɔ mpepeyɔ a waa Kristoo kusun̄-o kanɔ.

Mɔ ē ka mɔ nyarē timaa Staakis kanɔ.

¹⁰ M beē mɔ ē ka Apilees kanɔ. Oo gyi awɔrefɔɔ̄ bɔ leē anε̄n̄ nε̄ ɔ gya Kristoo a ekpa-ɔ sē-ɔ sē, nε̄ ɔ leē amɔ-rɔ feyε̄ Kristoonyi kasen̄tin̄-o.

Mɔ ē ka Aristobulus lɔn̄-nɔ awuye kanɔ damenan̄sε.

¹¹ Mɔ ē ka mɔ kowεbεε̄ Herɔdeyɔn̄ kanɔ.

Mō e ka Naakisus lɔŋ-nɔ awuye ne bō gye ane nyanpe Yeesuu Kristoo asesε-ɔ kanɔ.

¹² Akyee anyɔ mɔ, Trifiinaa na Trifoosa i sun kenken ba sa ane nyanpe. Mō e ka bamō anyɔ amō kanɔ neɛɛɛ.

M bee mō e ka ane nyare timaa Peesis kanɔ. Mō gbaa bee ɔ gye ɔkyee kō ne ɔ waa kusun kenken sa ane nyanpe-ɔ.

¹³ Mō e ka Rufus kanɔ damenanse. Ane nyanpe a lee mō kpa mō asen bweeto. Mō e ka mō nyi gbaa kanɔ. ɔ kra mō feye anen ne n na e kra mō-ɔ.

¹⁴ Mō e ka asesε mɔ kanɔ, Asinkritus na Feleegon na Heemes na Patrobas na Heemas na ane kosobee-ana peee ne bō bō bamō ase-ɔ.

¹⁵ M bee mō e ka asesε mɔ gbaa kanɔ, Filologus na Yuliya na Niriyus na mō pekyee na Olimpasa na Wuribware asesε peee ne bō bō bamō ase-ɔ.

¹⁶ Nkee, mon' ka abee kanɔ damenanse sa mō. Kristoo asoree asesε peee e ka mone kanɔ.

Pɔɔl a asen-ɔ lalowe

¹⁷ Mō kosobee-ana, mō e kore mone ne feye mon' sa asen awuye-o si. Mon' dee kwaye bamō ne ba nyera asesε mbontɔ-ro, ne ba sa a mon' turi keto ne mone e kore mone i gyi-o-ro-o, na bamō ne ba kaapo atɔ ne a kye amō ne mone a kyɔ suye-o.

¹⁸ N gye ane nyanpe ne anen a asesε-ɔ i sun. Bō gya keto ne bamō fɔfɔŋ e kpa-ɔ se nee. Bō de bamō nnɔɔkone-ɔ ba penna asesε ne bamō mfeere maa kreɛ ikyurowi-o nee. ¹⁹ Mbeyomɔ a bō mō kōne feye akema a kyɔ nu anen ne mone ferasa mone yere-ro kenken, ne mone gya abwaresen-ɔ se-ɔ. Amaa mō e kpa feye mone kanyiasen ne

mone de-o sa a mon' gya keto ne ke gye kitimaa-o si, na mon' kwaye kowaa keto ne ke gye boye-o. ²⁰ A san kafwee, kayeeyuri sapo-o Wuribware e sa a mon' kyikye Obansam se. Mo e kore kebwarekore feye ane nyanpe Yeesuu yure mone.

²¹ Mo beeko Timotii ne mo aa mo mpepeyo e waa Kristoo kusun-o e ka mone kan. Mo kowebere-ana Lukiyus na Yasun na Sosipata gbaa e ka mone kan.

²² Mo, Teretiyus, ne mo a kyoree wore mo sa Poul-o e ka mone kan ane nyanpe kenya-re-o.

²³ Gayus ne mo, Poul, n te mo lon-o e ka mone kan. Kristoo awuye ne bo bo mfee-o peee e gyanhe mo aye nee ba waa asoree.

Irasitus ne o gye man kusun odeeresepe mfee-o na ane kosobere Kwaatus e ka mone kan.

[²⁴ Mo e kore kebwarekore feye ane nyanpe Yeesuu Kristoo yure mone.]

²⁵ Nkee mon' sa a ane kyoro Wuribware, a lee feye mo e gye ne o taare na o sa mone keyaalen na mon' bo kya se kore asen timaa bo lee Yeesuu Kristoo kunu si ne mo e towe-o gyi. Asen timaa mo, Wuribware a taa amo bo kweero haree pwee ne o dee twee kaye. ²⁶ Amaa mbeyamo Wuribware, mo ne o te nsu peee-o, a sa kan feye asen timaa mo ne mo akyaamee ne baa dee kyena-o a bee kyoree amo asen waa abwaresej wore-o-ro-o lee ifuri, na kaye-ro asepe peee nya nu amo asen, na bo kore gyi, na bo gya amo se.

²⁷ Wuribware gye okonko nee kpen. Mo dooo e gye Kanyiasen-peee-kunu-Bware. Mon' sa a ane boro Yeesuu Kristoo si bu Wuribware kedabe nsu peee. Ameye.

Abwaresen Wore-ᵛ
New Testament in Chumburung
(GH:ncu:Chumburung)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chumburung

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chumburung

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 30 Dec 2021

24326c91-bd91-5fb9-a5f1-7f3e726a9745